

ИОАНН БИЧИГЕН СҮҮНЧИЛҮ ЖАР

1

Лүрүмнин сөзи

¹Элден озо Сөс болгон, Сөс Кудайда болгон, Сөс Кудай болгон. ²Ол элден озо Кудайда болгон. ³Ончозы Онон бүдүп, жүрүп жат, Ол жогынан не де бүтпеген. ⁴Онын Бойында жүрүм болгон, ол жүрүм улуска жарык болгон. ⁵Жарык карачкыда жарыйт, карачкы оны бүркеп болбогон.

⁶Кудайдан ийилген кижиге табылган, онын ады-жолу Иоанн. ⁷Ол керелеерге, Жарыктын керечизи болорго келген, ончолоры Ол ажыра бүтсин деп. ⁸Ол бойы жарык болбогон, же Жарыктын керечизи болорго келген. ⁹Телекейге келип турган кажы ла кижини жарыдар чын Жарык болгон. ¹⁰Ол телекейде жүрген, телекей Онон бүткен, же телекей Оны таныбаган. ¹¹Бойынын улузына келген, же улузы Оны жуутпаган. ¹²Оны жуудып, Онын адына бүткен улуска десе Кудайдын балдары болор жан берген. ¹³Олор каннаг туулган эмес, эт-каннын күүнинен эмес, эр кижинин күүнинен эмес, Кудайдан туулгандар.

¹⁴Ол Сөс кижиге болуп калды, ортобыста жүрди. Бис Онын магын көрдибис, бу макты Ол Аданын сок жангыс Уулы болуп алган. Ол жакшылыкка, чынла толо болгон. ¹⁵Иоанн Оны керелеп, жарлаган:

«„Кийнимче келип жатканы менин алдымда болуп калды, ненин учун десе мененг озо бар болгон“ деп айтканым бу». ¹⁶ Онын толозынан ончобыс жакшылыкка жакшылык алдыбыс. ¹⁷ Жасак Моисейден берилген, жакшылык ла чын десе Иисус Христостонг болды. ¹⁸ Кудайды кем де, качан да корбөгөн. Оны биске Аданын өзөгинде жүрөөчи сок жангыс Уулы ачкан.

Иоаннын керези

¹⁹ Бат, Иоаннын керези.

Иоанн кем болгонын сурап уксын деп, иудейлер Иерусалимненг абыстарды ла левиттерди ийерде, ²⁰ ол ачыгынча жарлаарынан мойнобой,

– Мен Христос эмезим – деп жарлаган.

²¹ – Айдарда, сен кем? Илия ба? – деп сурагандар.

Ол «жок» – деген.

– Жарчы ба? – дешкендер.

Ол «жок» – деген.

²² – Сен кем эдинг? – деп, ойто сурагандар. – Ийген улуска бис каруу берер учурлу. Бойынды бойын кем деп адайдын?

²³ Ол айткан:

– Исаия жарчынын айтканыла, *мен – «Кайраканга жол түзөдип койыгар!» деп, куба чөлдө кыйгырганнын үни.*

²⁴ Ийилген улус десе фарисейлерденг болгон. ²⁵ Олор оног сурагандар:

– Сен Христос эместе, Илия да, жарчы да эместе, улусты не крестейдин?

²⁶ – Мен суула крестеп жадым – деп, Иоанн каруу жандырган. – Же ортогордо Турганы бар, Оны слер билбезигер. ²⁷ Ол кийнимче де келип жаткан болзо, мен Онын өдүгининг буузын да чечерге турбазым.

²⁸ Бу керек Вифанияда, Иордан ары жанында болгон. Анда Иоанн улусты крестеп жүрген.

²⁹ Эртезинде Иоанн ого басып келеткен Иисусты көрөлө, айтты:

– Телекейдинг кинчегинг кедери алып жаткан Кудайдын Курааны бу. ³⁰ «Кийнимче Эр келедири, Ол менин алдыма турар болды, ненин учун десе Ол мененг озо бар болгон» деп, байа айтканым бу.

³¹ Мен Оны билбегем, же Израильге Ол ачылзын деп, улусты суула крестеерге келген эдим.

³² Иоанн керелеп, айтты:

– Тенгериден күүле чилеп түжүп келеле, Онын үстинде болуп жүргөн Тынды көргөм. ³³ Мен Оны билбес болгом, же суула кресте деп, мени ийген Бойы меге мынайда айткан: «Кемге Тын түжүп, Онын үстине туруп калганын көрөр болзон, Агару Тынла крестеечи Ол». ³⁴ Мен көрдим, Ол Кудайдын Уулы деп кереледим.

Баштапкы үренчиктер

³⁵ Эртезинде Иоанн база ла турган, үренчиктерининг экүзи кожо болгон. ³⁶ Базып отурган Иисусты көрөлө, ол айтты:

– Көргүлегер, бат, Кудайдын Курааны бу!

³⁷ Эки үренчик онын сөзүн угала, Иисусты ээчий бардылар.

³⁸ Иисус дезе кайра баштанып, олордын келип жатканын көрөлө, айтты:

– Слерге не керек?

Олор:

– Равви! – дедилер. Равви дегени, Үредүчи дегени. – Турган жерин кайда эди?

³⁹ Ол:

– Барып көрүгөр – деди.

Олор барып, турган жерин көрдилер, ол күн Ондо болуп жүрдилер. Төрт саат кирези түш болгон.

⁴⁰ Иоаннын айтканын угуп, Иисусты ээчий барган экүнинг бирүзи Симон-Петрдын карындажы Андрей болгон. ⁴¹ Ол Симон агазын озо табала, ого айтты:

– Бис Мессияны таптыс.

Мессия дегени, Христос дегени. ⁴² Ол Симонды Иисуска алып келди. Иисус дезе, Симон жаар көрөлө, айтты:

– Сен – Симон, Иоанн уулы. Эмди Кифа деп адаларын.

Кифа дегени, Петр дегени.

⁴³ Эртезинде Иисус Галилей жерине барар деп шүүди. Филиппти табала, ого айтты:

– Мени ээчий бас.

⁴⁴ Филипп дезе Андрей ле Петр жаткан Вифсаида деп каладан болгон. ⁴⁵ Ол Нафанаилди табала, айтты:

– Моисей Жасакта бичигенди ле жарчылар бичигенди таптыбыс. Ол Иисус, Назаретте жерлү Иосифтин уулы.

⁴⁶Je Нафанаил ого айтты:

– Назареттен јакшы чыгар беди?

Филипп:

– Барып көр – деди.

⁴⁷Иисус, Бойы јаар базып келеткен Нафанаилди көрөлө, ол керегинде айтты:

– Чын Израильдин кижизи бу, ондо меке јок.

⁴⁸– Сен мени кайдан билерин? – деп, Нафанаил сурады.

– Сени Филипп кычыргалакта, смоква агаштын төзинде турганынды көргөм – деп, Иисус каруу јандырды.

⁴⁹Нафанаил айтты:

– Равви! Сен – Кудайдын Уулы, Сен – Израильдин Кааны!

⁵⁰Иисус:

– Сени смоква агаштын төзинде турганынды көргөм деп, сеге айтканым учун бүдүп јадын. Мынан артыкты көрөрин – дейле, ⁵¹айтты: – Чынын, чынын айдадым слерге: тенгеринин ачылганын, Кудайдын ангелдери Кижиди Уулына көдүрилип, тўжўп јатканын көрөригер.

2

Канадагы той

¹Ўчинчи күнде Галилейдеги Канада той болгон. Иисустын энези анда ок болгон. ²Иисус ла Онын үренчиктери тойго база кычырылган. ³Аракы јетпей каларда, энези Иисуска:

– Олордо аракы јок – деди.

⁴– Нени эдетенимди сен айдатаң ба, үй кижиди? – деп, Иисус каруу јандырды. – Менин өйим јеткелек.

⁵Энези јалчыларга айтты:

– Ол слерге нени айтса, оны эдигер.

⁶Анда кажызына ла он сабат кире суу бадар алты таш бочко турган. Олор иудейлердин арутанатан чўм-јангын өткүрерге керектў болгон.

⁷Иисус јалчыларга:

– Бочколорды суула толтырыгар – деерде, олор бочколорго толтыра суу урдылар.

⁸– Эмди сузуп, той башкарган кижиге апарыгар – деди.

Олор апарып бердилер.

⁹Той башкараачы аракы боло берген суудан амзап көрөлө, – ол десе аракы кайдан келгенин билбеген, оны жаңыс суу сускан жалчылар билген, – колтуны бойына кычырып алып, ¹⁰ого айтты:

– Кажы ла кижичи озо аракынын жакшызын уратан, айылчылар ичип эзиргенде, кирелүзин. Сен десе жакшы аракыны эмдиге жети-ре чеберлединг.

¹¹Анайып, Иисус Галилейдеги Канада баштапкы кайкал этти, Бойынын магын ачты; үренчиктери Ого бүтти.

¹²Мынын кийинде Ол Капернаумга келди. Оныла кожо энези, карындаштары ла үренчиктери болгондор. Анда олор тоолу ла күн жүрдилер.

Кудайдын Өргөөзин арутаганы

¹³Иудей Пасха жууктап келерде, Иисус Иерусалимге келди. ¹⁴Ол Өргөөдө чарлар, койлор, күүлелер садып турган, акча солып отурган улусты көрди. ¹⁵Армакчыдан камчы толгоп, Өргөөдөн ончозын чыгара сүрди: койлорды да, чарларды да; солычылардын акчазын төгүп, столдорун антарды.

¹⁶Күүле садаачыларга айтты:

– Муныгарды алып чыгыгар, Адамнын айылын садулу айыл этпегер!

¹⁷«Сенин айлыңа күнүркегеним Мени жалбыш чылап жиир» – деп билчилгенин үренчиктер эске алдылар.

¹⁸Айдарда, иудейлер каруу жандырып, Ого айттылар:

– Анайда эдер жаңыг бар деп, биске кандый билди көргүзерин?

¹⁹– Бу Өргөөни жемиригер, Мен оны үч күнге орныктырып койорым – деп, Иисус каруу жандырды.

²⁰– Бу Өргөө төртөн алты жыл тудулган эди, Сен десе оны үч күнге орныктырарга ба? – деп, иудейлер айттылар.

²¹Иисус десе Бойынын эди-канынын Өргөөзин айткан. ²²Ол тирилерде, үренчиктери мыны Ол айтканын эске алып, Чийимге ле Иисус айткан сөскө бүде бергендер.

²³Ол Иерусалимде Пасха байрамда жүрерде, Онын жайаган билдилерин көрөлө, көп улус Онын адына бүтти. ²⁴Же Иисус Бойын олорго бүдүндирбей турган, ненин учун десе ончолорун билер болгон. ²⁵Кижинин ичинде не барын Бойы билер учун, кижини кижичи керелеп айдарын керектебей турган.

3

Иисус ла Никодим

¹Фарисейлер ортодо иудей бийлердин бирүзи Никодим деп кижиге болгон. ²Ол Иисуска түнде келеле, айтты:

– Равви! Сен Кудайдан келген Үредүчи деп билерис. Сен жайап жүрген билдилерди Кудайдын болужы жокко кем де жайап болбос.

³Иисус ого каруу жандырды:

– Чынын, чынын айдадым сеге: өрөртинен туулбаган кижиге, Кудайдын Каандыгын көрүп болбос.

⁴– Карган кижиге канайып туулатан? – деп, Никодим Ого айтты. – Эне ичине катап киреле, туулып болор бо?

⁵Иисус каруу жандырды:

– Чынын, чынын айдадым сеге: суудан ла Тыннан туулбаган кижиге, Кудайдын Каандыгына кирип болбос. ⁶Эт-каннан туулганы, эт-кан болор, Тыннан туулганы десе, тын болор. ⁷«Слерге өрөртинен туулар керек» деп, сеге айтканыма кайкаба. ⁸Салкын кайда согойын десе, согор. Онын шуултын угарын угуп жадын, же кайдан келип, кайдаар барып жатканын билбесин. Тыннан туулган кажы ла кижиле андый болотон.

⁹– Ол канайып болотон? – деп, Никодим сурады.

¹⁰– Израильдин үредүчизиге бойун, мыны билбес болдын ба? – деп, Иисус каруу жандырды. – ¹¹Чынын, чынын айдадым сеге: бис нени билгенисти айдадыс, нени көргөнисти керелейдис, слер десе кере сөзибисти жаратпай жадыгар. ¹²Слерге жердийин айтканыма бүтпегенерде, тенгеринийин айтсам, канайып бүдеригер? ¹³Тенгериден түшкен Кижиге Уулынан башка, тенгериге кем де чыкпаган. ¹⁴Куба чөлдө Моисей жыланды өрө көдүргендий, Кижиге Уулы анайып ок көдүрилер учурлу, ¹⁵Ого бүткен кажы ла кижиге мөңкү жүрүмдү болзын деп. ¹⁶Кудай телекейди сүүген бойынча, сок жагыс Уулын берген, Ого бүткен кажы ла кижиге өлүп калбай, мөңкү жүрүмдү болзын деп. ¹⁷Кудай Бойынын Уулын телекейдин жаргызын этсин деп телекейге ийген эмес, телекей Ол ажыра аргадалзын деп ийген. ¹⁸Ого бүткени жаргылатпас; бүтпегени десе, жаргылатканы ол, Кудайдын сок жагыс Уулына бүтпегени учун. ¹⁹Жаргынын учуры десе бу: телекейге жарык келген, же улус карачкыны жарыктан артык сүүген,

ненин учун десе олардын кылынып жүргени жаман болгон. ²⁰Жаман кылынып жүрген кижин, оным билдирбесин деп, жарыкты жаман көрүп, жарыкка барбай жат. ²¹Чыныла кылынып жүрген кижин десе, керектери Кудайдын болушу эдилгени көрүнсин деп, жарыкка барат.

Иисус ла Крестеечи Иоанн

²²Мынын кийинде Иисус үренчиктериле кожо Иудей жерине келди. Анда оларло кожо жүрүп, улусты крестеди. ²³Иоанн десе анайып ок Салимнин жуугындагы Енон деп жерде крестеген, ненин учун десе анда суу көп болгон. Бого келип, креске түжүп тургандар. ²⁴Бу керек Иоанн түрмелеткекте болгон.

²⁵Ол тушта Иоаннын үренчиктери иудейлерле аруталары керегинде сөс блашкандар. ²⁶Олор Иоаннга келип, айттылар:

– Равви, сениле кожо Иордан ары жанында болгон, сен керелеген Кижин база крестейт, ончолоры Ого барат.

²⁷– Кижиге тенгериден берилбесе, ол бойына нени де алынып болбос – деп, Иоанн каруу жандырды. – ²⁸«Мен Христос эмесим, же мен Онын алдынан ийилгем» деп айтканымды уккан керечилер слер бойыгар эдигер. ²⁹Сыргалжылу кижини колту дейтен. Колтунын најызы десе, ого коштой туруп, оны тындап, үнин угала, сүрекей сүүнет. Менин бу сүүнчим эмди бүтти. ³⁰Ол жаанаар, мен кичинее-рер учурлу. ³¹Өрөргинен Келип Турганы, ончозынан бийик эди. Жерден болуп жүргени десе, жердийи эди, ол жердийинче эрмектенет. Тенгериден Келип Турганы, ончозынан бийик. ³²Ол нени көргөнин, нени укканын керелейт, же Онын керелегенин жарадып турганы жок. ³³Онын керезин жаратканы, Кудай чындык деп, бойынын танмазын басканы ол. ³⁴Кудайдын ийгени, Кудайдын сөзүн айдат. Кудай десе Тынды кемжип беретен эмес. ³⁵Ада Уулын сүүп, ончоны Онын колына берген. ³⁶Уулына бүткени, мөңкү жүрүмдү, Уулына бакпаганы, жүрүм көрбөс: онын үстинде Кудайдын чугулы жүрет.

4

Иисус ла самар үй кижин

¹⁻³Иисус, Иоаннга көрө, көп үренчиктер таап крестеп жат деп, фарисейлерге табыш жетти. Улусты десе Иисус Бойы эмес, үренчиктери крестеген. Иисус бу керегинде билип алала, Иудей жерин

таштап, ойто Галилей јерине барды. ⁴Ого Самар јерин табарып барар керек болгон. ⁵Бат, Ол Сихарь деп самар калага келди. Бу кала Иаков бойынын уулы Иосифке берген јердин јуугында турган. ⁶Анда Иаковтын кутугы болгон. Иисус, јолдон арып-чылаган Бойы, кутуктын јанына отура тўшти. Тал-тўш кирези болгон. ⁷Суу сузуп алайын деп, бир самар ўй кижиге келди.

Иисус ого:

– Меге ичерге суу бер – деди.

⁸Онын ўренчиктери курсак садып аларга кала баргандар. ⁹Самар ўй кижиге айтты:

– Иудей Бойын менен, самар ўй кижиден, ичерге не суу сурайдын?

Иудейлер самарларла билишпейтен.

¹⁰– Кудайдын бергенин, «Меге ичерге суу бер» деп, сеге айдып турганы кем болгонын билген болзон, Онон бойын сураар эдинг, Ол сеге тирў суу берер эди – деп, Иисус каруу јандырды.

¹¹– Ўрөкөн! – деп, ўй кижиге Ого айтты. – Сузар немен јокто, кутук дезе терен болгондо, тирў суу Сенде кайдан келетен эди? ¹²Биске бу кутукты берген Иаков адабыстан Сен јаан болдын ба? Ол бойы, уулдары да, малы да мынанг ичип јўрген эдилер.

¹³– Бу суудан ичкени, ойто суузаар – деп, Иисус каруу јандырды. – ¹⁴Је Менин берер суумнанг ичери јажына суузабас. Берер суум дезе онын ичинде мөнгү јўрүмге агар суу чыгыды боло берер.

¹⁵– Ўрөкөн, – деп, ўй кижиге Ого айтты, – андый суудан меге бер, мен суузабайын, бого суу сузарга јўрбейин.

¹⁶Иисус айтты:

– Барып, эринди айдала, бого кел.

¹⁷– Менин эрим јок – деп, ўй кижиге каруу јандырды. Иисус:

– Эрим јок деп айтканын чын – деди. – ¹⁸Сен беш эрлў болгон. Эмдигизи сеге эр эмес, бу айтканын чын.

¹⁹– Ўрөкөн, – деп, ўй кижиге айтты, – Сен јарчы болгонынды көрўп турум. ²⁰Бистин адаларыс Кудайга бу кырдын бажында бажырган эди. Слер дезе јангыс Иерусалимде бажырап керек дейдигер.

²¹Иисус айтты:

– Меге бўт, ўй кижиге: Адага бу кырдын бажында да эмес, Иерусалимде де эмес бажырап ой келип јат. ²²Слер неге бажырып турганыгарды билбей јадыгар, бис дезе неге бажырып турганысты билерис, ненин учун дезе аргадаш иудейлерден болор. ²³Чыныла

бажырып жүрген улус Адага тынла, чынла бажыраар өй келип жат, же-
дип келди ок. Ада андый бажыраачыларды Бойына бедирейт ине.
²⁴ Кудай – ол Тын, Ого бажыраар тынла, чынла бажыраар учурлу.

²⁵ – Христос дейтен Мессия келерин билерим – деп, үй кижиге
айтты. – Ол келгенин, биске ончоны айдар.

²⁶ – Ол Мен эдим, бу сениле эрмектешип турган Бойым – деп,
Иисус каруу жандырды.

²⁷ Анайткан жерде Онын үренчиктери келди. Оны үй кижиле эр-
мектешип туру деп кайкадылар, же «Онон Сеге не керек?» эмезе:
«Оныла не эрмектешип турун?» – деп, кемизи де сурабады.

²⁸ Үй кижиге суу урар жыракызын артырып койоло, калага барып,
улуска айтты:

²⁹ – Меге нени ле кылынганымды айткан Кижини барып көрү-
гер, Христос Ол болбозун.

³⁰ Олор каладан чыгып, Иисус жаар ууландылар.

³¹ Бу өйдө үренчиктер Оны сурап турдылар:

– Равви, курсак жи!

³² Же Ол айтты:

– Менде курсак бар, онымды слер билбезигер.

³³ – Курсакты Ого кижиге экелип берди эмеш пе? – деп, үрен-
чиктер бой-бойларына айдышты.

³⁴ Иисус ологорго айтты:

– Менин курсагым – Мени Ийгеннин табыла эдери ле Онын
керегин бүдүрери. ³⁵ Эмди база төрт ай болзо, аш кезер өй же-
дер деп, слер айдып жүрген эмес бедигер? Же Менин слерге айдып тур-
ганым бу: кырларга көзигер салып көрзөгөр, олардын агарып,
кезерге бышканын! ³⁶ Аш кезери кайрал алат, ажын мөңкү жүрүмгө
уруп салат, аш чачканы ла аш кескени кожо сүүнзин деп. ³⁷ Бу
учуралда «Бирүзи чачат, өскөзи кезет» деген сөс чын. ³⁸ Мен слер-
ди бойыгар иштебеген кырада аш кезерге ийип жадым. Анда өскө
улус иштеген эди, слер дезе олардын ижине кирдигер.

³⁹ «Меге нени ле кылынганымды айткан» деп керелеген үй ки-
жинин сөзиле ол каланын көп самарлары Иисуска бүтти. ⁴⁰ Онын
учун самарлар Ого келеле, олардо артып калзын деп сурадылар.
Ол анда эки күн жүрди. ⁴¹ Онын айткан сөзин угала, онон көп улус
бүтти. ⁴² Байагы үй кижиге дезе айттылар:

– Эмди сенин сөзинген улам бүдүп турган эмезис. Бис Оны
бойыбыс уктыс, Ол чып ла чын телекейди Аргадаачы деп билдис.

Каанның жалчызынын уулын жасканы

⁴³Эки күннин бажында Иисус оноортынан чыгала, Галилей жаар барды. ⁴⁴Жарчы алтайында күндүзи жок жүретен деп, Ол Бойы да керелеп айткан.

⁴⁵Анайдарда, Ол Галилейге келерде, Оны Галилейдин улузы жуудып алдылар, ненин учун дезе, олар Иерусалимдеги байрамда болуп, Онын нени эдип жүргенин ончозын көргөндөр.

⁴⁶Оноң Иисус сууны аракы эткен Галилейдеги Канага ойто келди. Капернаумда каанның бир жалчызынын уулы оорып жаткан. ⁴⁷Ол Иисустын Иудейден Галилейге келгенин угала, Ого келип, өлүп жаткан уулын барып жассын деп, жайнап сурады.

⁴⁸– Билдилер ле кайкалдар көрбөйинче бүтпезигер – деп, Иисус ого айтты.

⁴⁹– Кайракан, уулым өлгөлөктө бар – деп, каанның жалчызы айтты.

⁵⁰Иисус:

– Жан, уулын эзен – деди.

Ол Иисустын айткан сөзине бүделе, жанып ийди. ⁵¹Жолой ого кулдары туштап, уулын эзен дешти. ⁵²Уулы канча саатта ондолгонун сураарда, оlor: «Кече биринчи саат түште эди изибей барган» – дедилер. ⁵³«Уулын эзен» деп, Иисустын ого айткан ойинде анайда боло бергенин ол билип ийди. Бойы да бүтти, айылдагы улузы да бүттилер.

⁵⁴Иудейден Галилейге келеле эткен бу кайкал Иисустын экинчи кайкалы болгон.

5

Суббот күнде оору кижини жасканы

¹Мынын кийинде иудей байрам болгон, Иисус Иерусалимге келген.

²Иерусалимде Кой каалгазынын жанында еврейлеп Вифезда деп суубуунты бар. Анда жабынтылу беш өткүш болгон. ³Ичинде көп оору улус: сокор, аксак, курулгак оорулу улус жаткан [суунын чайбаларын сакып. ⁴Кудайдын ангели дезе, кезик аразында байагы сууга түжүп, чайбалтып турган. Суу чайбалза, ого озолоп киргени

кандый да оорудан жазылатан болгон.]* ⁵Анда одус сегис жыл оорып жүрген кижиге болгон. ⁶Иисус онын жатканын көрөлө, оорыганы удап калганын билип, ого айтты:

– Жазылайын деп турун ба?

⁷– Эйе, Кайракан, – деп, оору кижиге каруу жандырды, – же суу чайбалганда, мени сууга кийдирер кижиге жок. Барып жатканчам, менен озо өскө кижиге кирип калган турар.

⁸– Тур, төжөгинди алып, базып жүр – деп, Иисус ого айтты.

⁹Байа кижиге ол тарый жазылды, төжөгин алып, база берди. Ол суббота күн болгон, ¹⁰онун учун иудейлер жазылган кижиге айттылар:

– Бүгүн суббота күн эди, сеге төжөк аларга жарабас!

¹¹Ол каруу жандырды:

– «Төжөгин ал, базып жүр» деп, мени жаскан Бойы айтты.

¹²Онон сурадылар:

– «Төжөгин ал, базып жүр» деп, сеге айткан кижиге кем болотон?

¹³Жазылган кижиге дезе ол кем болгону билбеген, ненин учун дезе Иисус анда турган улустун ортозына жылыгып калган.

¹⁴Мынын кийинде Иисус ого Өргөдө туштап, айтты:

– Бат, сен жазылдың. Сеге мынанг жаман болбозун деп, база кинчек этпе.

¹⁵Бу кижиге барала, мени жасканы Иисус деп, иудейлерге айтты.

¹⁶Мыны суббота күнде эткени учун иудейлер Иисусты истей бердилер. ¹⁷Же Ол айтты:

– Адам Бойынын керегин эмдиге эдет, Мен де эдип ок жадым.

¹⁸Ол суббота күндү байлаардан болгой, Кудайды Адазынып, Бойын Кудайга тендеген учун иудейлер Оны там истеп, өлтүрерге турдылар.

¹⁹Бого каруу эдип, Иисус айтты:

– Чынын, чынын айдадым слерге: Адазынын эдип турганын көрбөйинче, Уулы Бойы Бойынанг нени де эдип болбос. Адазынын эдип турганын Уулы да эдет. ²⁰Ада Уулын сүүп, Бойынын не ле эдип турганын Ого көргүзөт. Слерди кайкадып, мынанг да артыкты эдип көргүзөт. ²¹Ада өлгөндөрдү тиргизип, оларго жүрүм бергендей, Уулы да жүрүм берейин дегенге, жүрүм берет. ²²Ада кемнин де жаргызын этпей, не ле жаргы эдерин Уулынын табына салып берген, ²³Аданы тоогондой, ончозы Уулын тооп жүрзун деп.

---

* Көп саба жебрен түрбектерде 36-4-чи үлгөр жок.

Уулын тообогоны, Оны ийген Аданы тообогоны ол. ²⁴Чынын, чынын айдадым слерге: Менин сөзимди угуп, Мени Ийгенге бүткени, мөнкү жүрүмдү. Ол жаргылатпас – өлүмнөн жүрүмге кечкени ол. ²⁵Чынын, чынын айдадым слерге: ой jedип келедири, jedип келди ок: олгөндөр Кудай Уулынын үнин угар; угала, тирилер. ²⁶Канайып Ада Бойында Бойы жүрүмдү, анайып Бойында Бойы жүрүмдү болорын Уулына да берген. ²⁷Ол Кижин Уулы болгон учун, жаргы да эдерин Онын табына салып берген. ²⁸Бого кайкабагар, ненин учун десе сөөк салар jerде jаткандардын ончозы Онын үнин угар ой jedип келедири. ²⁹Ак кылынып жүргендери жүрүм жүрерге тирилер; жаман кылынып жүргендери буруга каларга тирилер. ³⁰Мен алдымнан Бойым нени де edип болбозым: канайып уккам, анайып жаргы edип жадым. Менин жаргым чындык, ненин учун десе Бойымнын табымла edип жүрейин деп турган эмезим, je Мени Ийгеннин табыла edип турум.

Кудайдын Уулын керелегени

³¹– Мен Бойымды Бойым керелеп турган болзом, Менин керелегеним чын эмес. ³²Мени өскөзи керелейт, онын Мени керелеген керези чын деп, Мен билерим. ³³Слер Иоаннга элчилер ийген edигер; ол чынды кереледи. ³⁴Мен кижин керезин керексип турган эмезим, je мынайда айтканым, слерди аргадалзын деп айтканым ол болор. ³⁵Иоанн күйүп, жалтырап турган жарыткыш болгон. Слер десе онын жарыгында бир кезекке сүүнип аларга сананганыгар. ³⁶Менде десе Иоанндыйынан жаан кере бар: нени edип турганымды Ада эттирип jат; нени edип турганым, Мени Ада ийген деп, керелеп турганы ол. ³⁷Мени ийген Ада Бойы Мени кереледи. Слер десе Онын үнин качан да укпаганыгар, Онын бүдүмин де көрбөгөнигер. ³⁸Слердин бойыгарда болуп турган Онын сөзи де слерде jок, ненин учун десе Онын ийген Бойына бүтпейдигер. ³⁹Слер Чийимдерди шинжүлөп, олардон мөнкү жүрүмдү болорго сананып жадыгар. Олор десе Мени керелеп турулар. ⁴⁰Je слердин Меге келер күүнигер jок, жүрүмдү болойын деп. ⁴¹Кижилерден Мен мак албай жадым. ⁴²Je Мен слерди билерим: слердин ичигерде Кудайга сүүш jок. ⁴³Мен Адамнын адында келдим, je слер Мени жуутпай жадыгар; өскөзи бойынын адында келзе, оны слер жуудып аларыгар. ⁴⁴Кудайдан мак бедиребей, бойыгардан бойыгар мак алып, канайып бүдеригер? ⁴⁵Мени Аданын алдында слерди бурулаар деп сананбагар, слерди бурулаары бар: слер иженип

жүрген Моисей. ⁴⁶Слер Моисейге бүткен болзогор, Меге де бүдер эдигер, ненин учун десе ол Мен керегинде бичиген. ⁴⁷Je онын чийимдерине бүтпей турган болзогор, Менин айтканыма канайып бүдеригер?

6

Беш мун кижини тойдырганы

¹Мынын кийинде Иисус Галилей эмезе Тивериад дейтен талайдын ол жанына барды. ²Оору-жоболды жазып, кайкалдар жайап жүргенин көрөлө, Оны камык улус ээчиди. ³Иисус кырдын бажына чыгып, анда үренчиктериле кожо отурып алды. ⁴Иудейлердин Пасха байрамы жууктап келеткен. ⁵Ого көп улус келип жатканын көрөлө, Иисус Филиппке айтты:

– Буларды азыраарга, калашты кайдан садып алалы?

⁶Бойынын эдейин дегенин билип, Ол анайда ченеп сураган.

⁷– Олордын кажызына ла эмештен де једишсин деп, олорго эки јүс динарийдин калажы јетпес – деп, Филипп каруу јандырды.

⁸Үренчиктеринин бирүзи, Симон-Петрдын Андрей карындажы, Ого айтты:

⁹– Мында бир уулчакта беш болчок арба калажы ла эки балыгаш бар, је мындый көп улуска ол не болзын.

¹⁰Иисус айтты:

– Улусты кыйын отурзын дегер.

Ол јум өлөндү јер болгон. Анайдарда, беш мун кире кижикыйын отурды. ¹¹Иисус калаш алып, алкыш јетиреле, кыйын отурган улуска үледи. Анайып ок балыкты да кем канча кире күүнзегениле үледи. ¹²Улус јип тойордо, үренчиктерине айтты:

– Јигеннин арткан-калганын јууп алыгар, бир де неме кара јерге калбазын.

¹³Јиген улустан арткан беш болчок арба калаштын тилимдерин он эки каламага толтыра јууп алдылар. ¹⁴Улус Ол јайаган кайкалды көрөлө, айдышты:

– Телекейге келетен Јарчы чып-чын бу эмтир!

¹⁵Келип, Оны тудала, каан эдинип аларга тургандарын Иисус билип алала, јангыс Бойы кыр јаар ойто јүре берди.

Суунын үстиле басканы

¹⁶ Эңир кире берерде, Иисустын үренчиктери талайга түштилер. ¹⁷ Кемеге отуруп, талайдын ол жанындагы Капернаум жаар жүстилер. Карачкылай берди, Иисус десе ологго эмдиге жетире келбес болды. ¹⁸ Тын салкын согуп, талай толкуланып турган. ¹⁹ Беш-алты беристе кирези кайыктайла, Иисустын талай үстинче базып, кемеге жууктап келеткенин көрүп, коркый бердилер. ²⁰ Же Ол:

– Бу Мен эдим, коркыбагар! – деди.

²¹ Олор Иисусты кемезине отургызып алайын деерде, кеме ол бойынча жүзүп бараткан жаратта болуп калды.

Жүрүм берер тирү калаш

²² Эртезинде талайдын ол жанында артып калган улус ондо жүк бир кеме болгонун, Иисус үренчиктериле кожо ол кемеге отурбаганын, үренчиктер жаңыс бойлоры жүскенин көрдилер. ²³ Айдарда, Кайракан алкыш-бийанын жетирген кийинде олор калаш жиген жерге Тивериаданан бир канча кеме жүзүп чыкты. ²⁴ Анда Иисус та, үренчиктер де жок болгонун көрөлө, улус кемелерге отуруп, Иисусты бедиреп, Капернаумга жүзүп келдилер. ²⁵ Оны талайдын ол жанынан табала, сурадылар:

– Равви, Сен бого качан келдин?

²⁶ Иисус каруу жандырып, айтты:

– Чынын, чынын айдадым слерге: слер кайкалдар көргөнигер учун Мени бедиреп турган эмезигер, же калаш жип тойгоныгар учун. ²⁷ Үрелер курсак учун эмес, мөңкү жүрүм жүргүзер курсак учун иштегер. Оны слерге Ада Кудай танмалап койгон Кижин Уулы берер.

²⁸ – Кудайдын керегин бүдүрерге, нени эделик? – деп, олор сурадылар.

²⁹ Иисус каруу жандырды:

– Кудайдын кереги бат бу: Онын Ийгенине бүдүгер.

³⁰ – Көрөлө, бисти Сеге бүтсин деп, кандый билди көргүзерин? – деп, олор сурадылар. – Сен нени эдип жадын? ³¹ *Тенгериден ологго калаш берген* деп бичилгениле, адаларыс куба чөлдө манна жиген эди.

³² Иисус ологго айтты:

– Чынын, чынын айдадым слерге: тенгериден калашты слерге Моисей берген эмес, тенгериден чын калашты слерге Менин Адам

берип јат. ³³Тенгериден тўжўп, телекейге јўрўм берер калаш Кудайдын калажы ол.

³⁴Олор:

– Кайракан, андый калашты јаантайын биске берип тур – дедилер.

³⁵Иисус олорго айтты:

– Мен – јўрўм берер калаш. Меге келген кижичақан да аштабас, Меге бўткен кижичақан да сузабас. ³⁶Је слер, Мени кўрўп јўрген бойыгар, Меге бўтпей јадыгар деп, Мен слерге айткам. ³⁷Адамнын берген ончолоры Меге келер. Меге келип јатканды кедери сўрбезим. ³⁸Бойымнын табымла эдип јўрейин деп, тенгериден тўшкен эмезим, Мени Ийгеннинг табыла эдип јўрейин деп, тенгериден тўшкеним ол. ³⁹Адамнын бергенинин незин де жылыйтпай, ончолорын калганчы кўнде тиргизерим – Мени Ийгеннинг табы ол. ⁴⁰Уулын кўрўп, Ого бўткен кажы ла кижичақан мўнкў јўрўмдў болзын деп, Менин Адамнын табы ол. Калганчы кўнде Мен оны тиргизерим.

⁴¹Ол Бойын «Мен – тенгериден тўшкен калаш» деп айтканына иудейлер арбаныжып, ⁴²айттылар:

– Бу Иосиф уулы Иисус эмес беде? Бис Онын адазын ла энезин билер эмейис. «Мен тенгериден тўшкем» деп, канайып айдат болбогой?

⁴³– Бойыгар ортодо арбанышпагар – деп, Иисус олорго айтты. –

⁴⁴Мени ийген Адам келдирген кижичақан, жаңыс ол Меге келер аргалу. Калганчы кўнде Мен оны тиргизерим. ⁴⁵*Ончолорын Кудай ўредер* деп, жарчыларда бичилгени бар. Ададан угуп ўренген кижичақан Меге келер. ⁴⁶Мынайып айтканым, Аданы кўргўни бар деп айтканым эмес. Кудайдан Кем келген, Аданы кўргўни жаңыс Ол. ⁴⁷Чынын, чынын айдадым слерге: Меге бўткени, мўнкў јўрўмдў. ⁴⁸Мен – јўрўм берер калаш. ⁴⁹Слердин адаларыгар куба чўлдў манна јиген эдилер, је олўп калгандар. ⁵⁰Је тенгериден тўшкен калаш андый эмес: оны јигени олбўс. ⁵¹Мен – тенгериден тўшкен тирў калаш. Бу калаштан јигени ўргўлји чакка эзен јўрер. Менин беретен калажым – Менин эди-каным, онымды телекейдин јўрўми учун берип жадым.

⁵²Айдарда, иудейлер бойлары ортодо сўс блаажып, айттылар:

– Ол биске Бойынын эди-канын јиирге канайып беретен?

⁵³Иисус каруу јандырды:

– Чынын, чынын айдадым слерге: Кижн Уулынын эди-канын жибезегер, Онын канын ичпезегер, бойыгарда жүрүм жок болор. ⁵⁴ Менин эди-канымды жири, Менин канымды ичери, мөнкү жүрүм жүрери ол. Мен оны калганчы күнде тиргизерим. ⁵⁵ Менин эди-каным – чын курсак, Менин каным – чын суузын. ⁵⁶ Эди-канымды жири, канымды ичери Менин Бойымда жүрүп жат, Мен де онын бойында жүрүп жадым. ⁵⁷ Канайып Мен, тирү Ада ийген Бойым, Адамнын Бойынча тирү жүрүп жадым, анайып, Менин эди-канымды жигени, Менин Бойымча тирү жүрер. ⁵⁸ Бу калаш теңериден түшкен. Же ол маннаны, слердин адаларыгар чылап, жип өлгөниндий эмес: бу калашты жигени, мөнкү жүрүмдү болор.

⁵⁹ Мынайда Ол Капернаумдагы синагогада үредип айткан.

Мөнкү жүрүмнин сөстөри

⁶⁰ Көп үренчиктери мыны угала, айттылар:

– Кандый уур-күч сөстөр! Олорды кем угар аргалу?

⁶¹ Иисус үренчиктери арбанып турганын Бойынын ичинде биллип, олорго айтты:

– Бу слерге буудак болуп жат па? ⁶² Кижн Уулы озогы жерине чыгып баратканын көрөр болзогор, не болгой эди? ⁶³ Жүрүм берери – тын, эт-кан дезе, нени де эдип болбос. Слерге айдып турган сөстөрүм тын да, жүрүм де. ⁶⁴ Же ортогордо бүтпестери бар.

Иисус дезе бүтпестерин де, Оны садып ийери кем болорын да бажынан ала билер болгон. ⁶⁵ Онон айтты:

– Онын учун Мен слерге: «Аданан берилбейинче, кем де Меге келип болбос» дедим.

⁶⁶ Мынын кийнинде көп үренчиктери Онон жана түжүп, Оны ээчий жүрбес болды. ⁶⁷ Айдарда, Иисус он экүден сурады:

– Слер база Менен жүре берерге турган болороор бо?

⁶⁸ – Кайракан! – деп, Симон-Петр каруу жандырды. – Бис кемге баратан эдис? Сенде мөнкү жүрүмнин сөстөри бар. ⁶⁹ Сени Кудайдын Агарузы деп, бис бүттис те, билдис те.

⁷⁰ – Слерди, он экүни, Мен талдап алган эмес бедим? – деп, Иисус айтты. – Же слердин бирүгер – көрмөс!

⁷¹ Мынайда Ол Симон Искариот уулы Иуданы айткан. Оны садып ийери дезе он экүнин бирүзи ол болгон.

7

Иисус ла Онын карындаштары

¹ Мынын кийинде Иисус Иудейде жүрбейин деп, Галилей ичиле жүрди, ненин учун десе иудейлер Оны өлтүрөргө тургандар.

² Иудейлердин байкан тургузатан деп байрамы жууктап келерде, ³ карындаштары Ого айттылар:

– Мынан чыгып, Сенин эдип жүргенинди үренчиктерин де көрзин деп, Иудей жерине бар. ⁴ Жарлу болойын деген кижиге, жазырып неме этпейтен. Сен андыйды эдип жүргөн болзон, Бойынды Бойун телекейге ач.

⁵ Карындаштары да Ого бүтпей турган учун анайып айткандар.

⁶ Иисус оларго каруу жандырып, айтты:

– Менин өйүм жеткелек, слерге десе кандый да өй келижер.

⁷ Телекей слерди жаман көрүп болбос, Мени десе жаман көрүп жат, ненин учун десе онын кылынып турганы жаман деп, Мен керелеп айдып жүрүм. ⁸ Слер байрамга барыгар, Мен бу байрамга эм тура барбазым, ненин учун десе Менин өйүм жеткелек.

⁹ Мынайда айдала, Ол Галилейде артып калды. ¹⁰ Же карындаштары байрамга жүре берерде, Ол до барды: көрүне эмес, жажытту чылап. ¹¹ Иудейлер Оны байрамнан бедиреп, «Ол кайда?» – деп, сурап турдылар. ¹² Улус ортодо Ол керегинде көп куучын жүрди. Кезиктери: «Ол жакшы кижиге», өскөлөри: «Жок, Ол улусты аскырытып жат» дешкилеер болды. ¹³ Андый да болзо, иудейлерден коркып, Ол керегинде кем де ачыгынча айтпай турган.

Өргөөдө жарлыктаганы

¹⁴ Байрамнын ортозы киреде Иисус Өргөөгө кирип, үретти.

¹⁵ Иудейлер кайкап, айдышты:

– Бу үренбеген Бойы, Чийимдерди канайып билип туру болбогой?

¹⁶ Иисус айтты:

– Менин үредүүм Менийи эмес, Мени Ийгендийи. ¹⁷ Онын табыла кылынып жүрейин дегени, бу үредү Кудайдан ба, эмесе Мен Бойымнан таап айдып тургам ба деп, билип алар. ¹⁸ Бойынан таап айдаачы, бойы жакшы атка калайын деп сананат. Же Оны Ийгенге мак бедиреп жүргени чындык, мекези жок болгоны ол.

¹⁹ Моисей слерге Јасак берген эмес пе? Је слердин кемигер де Јасакты бүдүрбей жат. Мени ненин учун өлтүрерге турганыгар?

²⁰ – Сенин өзөк-буурында шилемир бар болды ба? – деп, улус каруу жандырды. – Сени кем өлтүрерге туру?

²¹ Иисус каруу жандырып, ологро айтты:

– Мен бир керек эттим, ончогор кайкап жадыгар. ²² Моисей слерге томдоорын берген – онызы Моисейден эмес те болзо, адалардан жандалып келген, – слер кижини суббот күнде томдоп жадыгар. ²³ Моисейдин жасагы бузулбазын деп, кижини суббот күнде томдодоп турганда, суббот күнде кижинин бастыра бойын жасты деп, Меге кородоп жадыгар ба? ²⁴ Тыш кебериле жаргылабагар, је чындык жаргыла жаргылагар!

²⁵ Иерусалимнин бир кезик улузы айдышты:

– Өлтүрерге турган кижизи бу болор бо? ²⁶ Көрзөгөр дө, Ол ачыгынча айдат, Ого кем де неме айтпайт! Ол Христос деп, жаандар чыннын билип алган болор бо? ²⁷ Је бу кижини кайдан болгонун билерис. Христос келер болзо, Ол кайдан болгонун кем де билбес.

²⁸ Айдарда, Иисус Өргөө ичинде үнденип, үредип айтты:

– Слер Мени билеригер, кайдан болгонумды база билеригер, је Мен Бойымнан Бойым келген эмезим, Мени Ийгени чындык, слер Оны билбезигер. ²⁹ Мен Оны билерим, ненин учун дезе Мен Онон болуп турум, Мени ийгени Ол.

³⁰ Оны тудуп алар эбин бедиредилер, је кем де Ого тийбеди, ненин учун дезе Онын өйи жеткелек болгон. ³¹ Калык ортодон көп улус Ого бүдүп, «Христос келзе, мынын эткенинен артык кайкал эдер беди?» – дежип турдылар.

³² Улустын анайда эрмектежип турганы фарисейлерге угулган. Айдарда, улу абыстар ла фарисейлер Оны тудуп аларга, бойлорунун жалчыларын ийгендер.

³³ Иисус дезе ологро айткан:

– Слерле кожо эмеш болорым, онон Мени Ийгенге жүре берерим. ³⁴ Мени бедиреригер, је таппазыгар, Мен кайда болзом, оноор келип болбозыгар.

³⁵ Айдарда, иудейлер бойы бойлорына айдыштылар:

– Бис таппас кандый јерге барарга туру бу? Еллин ортодо тарай јаткан улустарга барып, анда еллиндерди үредерге туру эмеш пе?

³⁶ «Мени бедиреригер, је таппазыгар, Мен кайда болзом, оноор келип болбозыгар» деп айткан сөзи не сөс болотон?

Агару Тын керегинде сөс

³⁷ Байрамның калганчы улу күнинде Иисус өрө туруп, үнденип айтты:

– Суузап турганы Меге келип, ичсин. ³⁸ Чийимде айдылганынча, Меге бүткен кижинин өзөгинен тирү суулар агып чыгар.

³⁹ Иисус мынайда Ого бүткен улус алынатан Тынды айткан. Олордо дезе, Иисустын ады макка чыккалакта, Тын жок болгон.

Иисустан улам бөлүниш

⁴⁰ Улустын кезиги, бу сөзин угала, айдышты:

– Чын, Ол Жарчы!

⁴¹ Өскөлөри:

– Ол Христос! – дедилер.

Кажылары дезе:

– Христос Галилейден келетен беди? – дешти. – ⁴² Христос Давидтин үренинен, Давидтин турган жери Вифлеемнен келер деп, Чийимде айдылбаган беди?

⁴³ Анайып, Иисустан улам жуулган улус ортодо бөлүниш болды.

⁴⁴ Олордын кезиктери Оны тудуп аларга сананды, же Ого кем де тийбеди.

⁴⁵ Жалчылар једип келерде, улу абыстар ла фарисейлер олордон сурадылар:

– Слер Оны не керек экелбедигер?

⁴⁶ – Ол Кжи чилеп кем де, качан да эрмектенбеген – деп, жалчылар каруу јандырдылар.

⁴⁷ – Слер де Онын мекезине кирип калган болдыгар ба? – деп, фарисейлер олорго айдышты. – ⁴⁸ Бийлердин эмезе фарисейлердин Ого бүткени бар беди? ⁴⁹ Је бу калык Јасак билбес, каргышка калган ол.

⁵⁰ Олордын бирүзи, башкыда Иисуска келип барган Никодим, олорго айтты:

⁵¹ – Озолуп кижинин бойынан укпайынча, нени кылынып туру деп билип албайынча, бистин Јасак кижини јаргылайтан беди?

⁵² – Сен де Галилейден болорын ба? – деп, олар айттылар. – Шинде, Галилейден јарчы бүтпейтенин билип аларын.

⁵³ Мынын кийнинде ончолоры айылдары сайын таркай берди.

8

Кинчектү үй кижини бурулабаганы

¹Иисус десе Елеон кырга барды. ²Эртен тура Өргөөгө ойто келди. Улустын ончозы Ого келип турды. Иисус отурала, ололды үреткен.

³Бу өйдө бичикчилер ле фарисейлер өскө эрге биригеле туттурган бир үй кижини экелип, ортозына тургузала, ⁴Ого айттылар:

– Үредүчи, бу үй кижини өскө эрге биригип, туттурган. ⁵Моисей бойынын Јасагында андыйларды ташла шыбалап өлтүрсин деп, биске јакыган эди. Сен не деерин?

⁶Олор Оны бурулап айдарга, сөзинен јик бедиреп, ченеп сурагандар. Је Иисус бөкөйип, сабарыла јерге чийип турды. ⁷Олор турумкай сурап турарда, бажын өрө көдүрүп,

– Кемигерде кинчек јок, бу үй кижиге озо таш чачсын – дейле, ⁸ойто бөкөйип, јерге чийе берди.

⁹Олор мыны угала, јаан јаштуларынан баштайла, ээчий-деечий јүре бердилер. Артып калганы јангыс Иисус, база ортозында турган үй кижини болды. ¹⁰Иисус бажын өрө көдүрүп, үй кижиден сурады:

– Үй кижини, олор ончозы кайда? Сени кемизи де бурулап јаргылабады ба?

¹¹– Јок, Кайракан! – деп, ол каруу јандырды.

– Мен де сени бурулап јаргылабайдым – деп, Иисус айтты. – Бар, база кинчек этпе.

Иисус – телекейге Јарык

¹²Иисус ойто ло олорго айда берди:

– Мен – телекейге Јарык. Мени ээчий барган кижини карачкыда базып јүрбес, онын бойында јүрүмнин јарыгы болор.

¹³– Сен Бойын Бойынды керелеп турун, – деп, фарисейлер айттылар, – Сенин керелеп айдып турганын чын эмес.

¹⁴Иисус каруу јандырды:

– Мен Бойымды Бойым да керелеп турган болзом, Менин керелегеним чын, ненин учун десе Бойымнын кайдан келгенимди,

кайдаар барып жатканымды билерим. Слер десе Мен кайдан келгенимди, кайдаар барып жатканымды билбезигер. ¹⁵Слер кижичилеп жаргылап жадыгар, Мен десе кемди де жаргылабай жадым. ¹⁶Мен жаргылап та турзам, Менин жаргым чын, ненин учун десе Мен жагыс Бойым эмес, Мениле кожо Мени ийген Ада. ¹⁷Эки кижинин керези чындык деп, слердинг Жасагаарда да бичилгени бар. ¹⁸Мен Бойымды Бойым керелеп турум, Мени ийген Ада Мени база керелеп туру.

¹⁹– Сенин Адаң кайда? – деп, олар сурадылар.

– Слер Мени де, Адамды да билбезигер – деп, Иисус каруу жандырды. – Слер Мени билген болзогор, Адамды да билер эдигер.

²⁰Иисус Өргөөдөги акча жуур жердинг жанында туруп, үредип турган тужында бу сөстөрдү айткан. Онын ойи жеткелек болуп, Оны кем де тутпады.

²¹Иисус база айтты:

– Мен барып жадым. Мени бедиреп жүреригер, же кинчектү болгоныгарча өлөригер. Кайдаар барып жаткам, оноор келип болбозыгар.

Айдарда, иудейлер айдышты:

²²– «Кайдаар барып жаткам, оноор келип болбозыгар» деп, нени айдып туру? Ол Бойын Бойы өлтүрөргө турган эмеш пе?

²³Ол каруу жандырды:

– Слер мынанг, төмөнгилерден, Мен – өрөгилерден. Слер бу телекейден, Мен бу телекейден эмезим. ²⁴Онын учун слерге кинчектү болгоныгарча өлөригер дегем. Бу Мен дегениме бүтпес болзогор, кинчектү болгоныгарча өлөригер.

²⁵– Айдарда, Сен кем? – деп, олар сурадылар.

– Эң бажынанг ала слерге айдып жүргеним Мен эдим – деп, Иисус каруу жандырды. – ²⁶Слер керегинде көпти айдар, слерди жаргылаар аргам бар, же Мени ийген Бойы чындык, Онон нени укканымды телекейге айдып турум.

²⁷Олорго Ада керегинде айтканын ондободылар. ²⁸Онын учун Иисус айтты:

– Кижичилеп Уулын көдүрзегер, бу Мен болгонымды, нени де Бойымнанг эдип турганым жок деп, же Аданын үреткенинче айдып жадым деп, ол тушта билеригер. ²⁹Мени ийген Бойы десе Мениле кожо: Ол Мени жагыскандыра артырбады, ненин учун десе Мен качан да болзо, Ого жараганынча кылынып турум.

³⁰Ол мынайда айдып турарда, Ого көп улус бүтти.

Чын слерди јайымдаар

³¹ Иисус Бойына бӱткен иудейлерге айтты:

– Менин сӱзимде болуп јӱрзегер, Менин чын ӱренчиктерим болгоныгар ол. ³² Чынды билип аларыгар, чыннын бойы слерди јайымдаар.

³³ – Бис Авраамнын ӱрени эдибис, качан да, кемге де кул болбогоныс – деп, олор айттылар. – «Јайым болороор» деп, канайып айдадын?

³⁴ Иисус каруу јандырды:

– Чынын, чынын айдадым слерге: кинчек эдери, кинчектин кулы ол. ³⁵ Је кул айылда мӱнкӱ јӱрбес, уул мӱнкӱ јӱрер. ³⁶ Андый болгондо, Уул слерди јайымдаза, чын јайым болгоныгар ол. ³⁷ Слерди Авраам ӱрени деп билерим, је слер Мени ӱлтӱрер кӱндӱ, ненин учун дезе Менин сӱзимге кӱксигерде јер бербей јадыгар. ³⁸ Мен Адамда нени кӱргӱнимди айдып јадым, слер дезе адагардан нени укканаарды кылынып јадыгар.

Слердин адагар – кӱрмӱс

³⁹ – Бистин адабыс Авраам – деп, олор каруу јандырдылар.

Иисус айтты:

– Слер Авраамнын балдары болгон болзогор, Авраамнын эдип јӱргенин эдер эдигер. ⁴⁰ Эмди дезе Кудайдан уккан чынды слерге айткан Кижин Бойымды ӱлтӱрерге јадыгар: Авраам онойдо этпеген.

⁴¹ Слер адагардын керегин эдип јадыгар.

Айдарда, олор айттылар:

– Бис чайдам эдеринен туулган эмезибис, Адабыс јангыс – Кудай!

⁴² Иисус каруу јандырды:

– Адагар слердин Кудай болгон болзо, слер Мени сӱӱр эдигер, ненин учун дезе Мен Кудайдан чыктым, келдим. Мен Бойымнан Бойым келген эмезим, Мени Ол ийген. ⁴³ Слер ненин учун Менин эрмегимди ондобой јадыгар? Менин сӱзимди угатан аргагар јок учун. ⁴⁴ Слердин адагар – кӱрмӱс, слер адагардын кычазын бӱдӱрерге јадыгар. Бажынан ала ол кижин ӱлтӱрерчи болгон, чынга јайылбаган. Онын бойында чын јок ине. Тӱгӱнди айдып турган тужында бойындыын айдат, ненин учун дезе ол, тӱгӱнчин бойы, тӱгӱннин адазы да ол. ⁴⁵ Мен

чынды айдып тургамда десе, Меге бүтпей жадыгар. ⁴⁶ Слердин кемигер Мененг кинчек таап айдар? Мен чынды айдып турган болзом, Меге не керек бүтпей жадыгар? ⁴⁷ Кудайдан болгоны, Кудайдын сөзин угат. Кудайдан эмес болгоныгар учун укпай жадыгар.

*Иисус Авраамнан озо
бар болгон*

⁴⁸ Иудейлер бого мынайда айттылар:

– Сени самар кижиде деп, өзөк-буурында шилемир бар деп, бистинг айдып турганыс чын эмес пе?

⁴⁹ Иисус каруу жандырды:

– Менде шилемир жок, же Мен Бойымнын Адамды тооп жадым, слер десе Мени жамандап жадыгар. ⁵⁰ Мен Бойымнын магымды бедиребей жадым. Бедиреп, жаргылап Турганы бар. ⁵¹ Чынын, чынын айдадым слерге: Менинг сөзимди чеберлеп жүрген кижиде үргүлжиде чакка өлүм көрбөс.

⁵² – Өзөк-буурында шилемир барын эмдиде билдирсе – деп, иудейлер айттылар. – Авраам да өлди, жарчылар да өлдилер, Сен десе сөзимди чеберлеп жүрген кижиде үргүлжиде чакка өлүм көрбөс дейдинг. ⁵³ Сен Авраам адабыстанг жаан болдың ба? Ол өлди, жарчылар да өлдилер. Сен Бойынды кем деп бодойдың?

⁵⁴ Иисус каруу жандырды:

– Мен Бойымды Бойым мактап турган болзом, Менинг магым неге де бодолбос. Же Мени Адам мактап жат, Оны слер бойлороордың Кудайыгар дейдигер. ⁵⁵ Слер Оны билип албадыгар, Мен десе Оны билип турум. Оны билбезим деп айдар болзом, слердий ок төгүнчиде болорым ол. Же Мен Оны билерим, Онын сөзин чеберлеп жүрүм. ⁵⁶ Слердин адагар Авраам Менинг күнимди көрөтөнинде сүүнүп-жыргап жүрген. Ол көрдиде, сүүндиде.

⁵⁷ – Сен, бежене жашка жеткелек Бойын, Авраамды көрдиде бе? – деп, иудейлер айттылар.

⁵⁸ – Чынын, чынын айдадым слерге: Авраам бар болгокто, Мен бар болгом – деп, Иисус каруу жандырды.

⁵⁹ Айдарда, Оны шыбалаарга таш алдылар. Же Ол жажынып, Өргөдөндө чыга берди.

9

Энеден сокор туулганды жасканы

¹ Иисус барып жадала, энеден сокор туулган кижини көрүп ийди.

² – Равви, ол ненин учун сокор туулган? – деп, үрөнчиктер Онон сурадылар. – Кемизи кинчек эткен: ол бойы ба, эмезе ада-энези бе?

³ – Ол до, ада-энези де кинчек этпеген – деп, Иисус каруу жандырды. – Же Кудайдын керектери онын бойында көрүнзин деп, ол сокор туулган. ⁴ Күн өткөлөктө, Мени Ийгеннин керегин Мен эдер учурлу. Түн кирип жат, ол тушта кем де эдип болбос. ⁵ Мен телекейде тужымда, Мен – телекейге жарык.

⁶ Мынайда айдала, Ол жерге түкүрди, чилекейине тобрак чейеле, сокордын көзине сүртүп, ⁷ айтты:

– Силоам деп суубуунтыга барып, јунунып ал.

Силоам дегени, «ийилген» дегени.

Ол барып, јүзин јунды, көстү болуп келди.

⁸ Айылдаштары ла башкыда онын суранчыктап отурганын көргөн улус айдышты:

– Суранчыктап отураачы кижі бу эмес пе?

⁹ Кажылары: ол – дешти, кезиктери дезе: јок, ого түнгей кижі – дешти. Ол бойы: бу мен – деп турды.

¹⁰ – Көзин канайып жарыды? – деп, озор сурадылар.

¹¹ Онызы айтты:

– Иисус деген кижі чилекейине тобрак чейип, көзиме сүртеле, айткан: «Силоамга барып, јунунып ал». Мен барып јунундым, көстү болдым.

¹² Ол кайда деп сурагылаарда, билбезим – деди.

¹³ Сокор болгонды фарисейлерге алып бардылар. ¹⁴ Иисус чилекейине тобрак чейип, онын көзин жарытканы дезе суббот күнде болгон. ¹⁵ Көзи канайып жарыганын фарисейлер база сураарда, ол айтты:

– Ол көзиме чейинти салды, мен јунундым, көстү болдым.

¹⁶ Айдарда, фарисейлердин кезиги айдышты:

– Суббот күнди чекчилебес бу кижі Кудайдан эмес.

Кезиги айдышты:

– Андый кайкалдарды кинчектү кижі эдер беди?

Анайып, олар ортодо бөлүниш болды. ¹⁷ Сокор болгоннон ойто сурадылар:

- Ол кижини керегинде не деерин, Ол сенин көзүңдү ачкан ине?
- Ол жарчы – деп, онызы айтты.

¹⁸ Көзи жарыганнын бойынын ада-энезин алдырып албайынча, иудейлер онын сокор болгонына, көзи жарыганына бүтпей турдылар. Онын учун ада-энезин алдырып алып, ¹⁹ олардон сурадылар:

– Сокор туулган уулыбыс дегенигер бу ба? Эмди ол канайып көрөр боло берди?

²⁰ – Уулыбыс бу эди, сокор туулганы чын эди, онызын билерис.

²¹ Эмди канайып көрөр боло бергенин, онын көзүн кем ачты болбогой, билбей жадыбыс. Бойынан сурагар, ол чыдап калган, бойы керегинде бойы айтсын.

²² Ада-энези иудейлерден коркып турган учун анайда айткандар. Иудейлер десе Иисусты Христос деп айдарды синагогадан чыгарып саларга жөптөжип койгондор. ²³ Онын учун ада-энези: «Ол чыдап калган, бойынан сурагар» – деген.

²⁴ Сокор болгонды экинчизин алдырып, ого айттылар:

– Чынды айдып, Кудайды макта. Ол Кижини кинчектү деп, бис билерис.

²⁵ – Ол кинчектү бе, жок по, мен билбесим – деп, ол каруу жандырды. – Сокор болгон эдим, эмди көрүп турум, билерим жаңыс ол.

²⁶ – Ол сениле нени этти? – деп, олар ойто сурадылар. – Көзүңдү канайып жарытты?

²⁷ – Мен слерге айтпай кайттым, же слер укпадыгар – деп, ол каруу жандырды. – База нени угайын деп туругар? Айса слер де Онын үренчиктери болорго туругар ба?

²⁸ Олар оны талап, айттылар:

– Сен Онын үренчиги, бис – Моисейдин үренчиктери. ²⁹ Моисейле Кудай тил алышканын билерис. Бу кижини десе билбей турубыс, кайдан болбогой ол.

³⁰ – Ол кайдан болгонын билбейтенигер кайкамчылу – деп, ол кижини каруу жандырды. – Ол десе менин көзүмдү жарыткан. ³¹ Же бис билерис, Кудай кинчектүлөрдү укпайтан эди, Кудайды тооп, Онын күүниле эдип жүргендерди угатан эди. ³² Кем сокор туулганын көзүн жарыткан деп, чак бүдөрдөн бери угулбады. ³³ Ол Кудайдан эмес болзо, нени де эдип болбос эди.

³⁴ – Бастыра бойын кинчектү туулала, бисти үредип турун ба? – дейле, оны чыгара сүрүп ийдилер.

³⁵ Оны чыгара сүрүп ийгенин угала, Иисус оны таап алып, айтты:
– Кижн Уулына сен бүдүп жадын ба?

³⁶ – Кайракан, мени Ого бүтсин деп, Ол кем болгонын айтсан? – деп, ол сурады.

³⁷ – Сен Оны көрдин – деп, Иисус айтты. – Сениле эрмекте- жип турганы Ол.

³⁸ – Бүдүп турум, Кайракан! – дейле, ол Иисуска бажырды.

³⁹ Иисус айтты:

– Көрбөй тургандар көрзин деп, көрүп тургандар сокорсын деп, Мен бу телекейге жаргы эдерге келдим.

⁴⁰ Оныла кожо болгон фарисейлердин кезиги мыны угала, Ого айттылар:

– Бис те сокор бо?

⁴¹ Иисус каруу жандырды:

– Сокор болгон болзогор, слерде кинчек жок болор эди. Эмди десе слер көрүп жадыбыс деп айдып турганыгарда, кинчектү бойынча артканыгар ол.

10

Күдүчи ле онын койлоры

¹ – Чынын, чынын айдадым слерге: койдын кажаанына эжигинен кирбей, өскө жерден ажып турганы – уурчы ла тонокчы.

² Эжигинен кирип турганы – койдын күдүчизи. ³ Эжик сакчызы ого эжик ачат, койлор онын үнин угат, ол бойынын койлорын адыла адап, тышкары чыгарат. ⁴ Койлорун чыгарала, алдынан барат, койлор оны ээчий баргылайт, ненин учун десе онын үнин билгилеер. ⁵ Өскө кижини десе ээчибей, оног качкылаар, ненин учун десе өскө кижинин үнин билгилебес.

⁶ Бу укаа сөсти Иисус ологро айдып берген, же Онын айтканын ондободылар. ⁷ Иисус ологро база айтты:

– Чынын, чынын айдадым слерге: Мен – койлогро эжик. ⁸ Менен озо келгендер ончозы уурчылар ла тонокчылар болгон, же койлор оларды укаган. ⁹ Мен – эжик. Менен кирген кижн аргадалар; кирер де, чыгар да, одор до табар. ¹⁰ Уурчы жагыс уурдайын,

өлтүрейин ле жайрадайын деп келет. Мен дезе жүрүм берерге, артыктай берерге келгем. ¹¹ Мен — жакшы күдүчи. Жакшы күдүчи койлор учун бойынын тынын салатан. ¹² Жалчы дезе күдүчи эмес, койлор до оныйы эмес. Жууктап келеткен бөрүни көрөлө, ол койлорды таштап, качат. Бөрү койлорды тутат, тоскурат. ¹³ Жалчы дезе, жалга ла болуп жүргенде, койлорды сананбайт. ¹⁴ Мен — жакшы күдүчи. Мен бойымдыларды билерим, бойымдылар да Мени билер. ¹⁵ Ада Мени билгендий, Аданы Мен де билерим. Койлорым учун Мен тынымды салып турум. ¹⁶ Бу кажаанда эмес база койлорым бар. Мен оморды да экелер учурлу. Омор Менин үнимди угар, жангыс үүр, жангыс Күдүчи болор. ¹⁷ Тынымды ойто алайын деп, онымды берип жатканым учун, Ада Мени сүүп жат. ¹⁸ Онымды Менин кижини блаап алып жаткан эмес, онымды Мен Бойым берип жадым. Тынымды берзем — Менин жаным, онымды ойто алзам — Менин жаным. Мындай жакылтаны Адамнан алгам.

¹⁹ Бу сөстөрдөн улам иудейлер ортодо база ла бөлүниш болды.

²⁰ — Ол, өзөк-буурында шилемирлү Бойы, жүүлип туру. Оны не угуп туругар? — деп, омордын көп сабазы айдышты.

²¹ — Бу сөс шилемирлүнин сөзи эмес — деп, өскөлөри айттылар. — Шилемир сокор улустын көзин жарыдып болор бедеи?

Иудейлер Иисуска удур

²² Ол тушта Иерусалимде Жангырар деген байрам жедип келген. Кыш өйи болгон. ²³ Иисус Өргөөнин күрентигиндеги Соломоннын дейтен жабу алдында базып жүрген. ²⁴ Иудейлер Оны күреелей алып, айттылар:

— Сен канчазын бисти кыйнаарын? Сен Христос болзонг, биске чике айт.

²⁵ Иисус каруу жандырды:

— Мен слерге айттым, же слер Меге бүтпей жадыгар. Адамнын адында нени эдип жүргеним, Мени керелеп турганы ол. ²⁶ Же слер бүтпей жадыгар, ненин учун дезе слер Менин койлорымнан эмезигер. ²⁷ Менин койлорым үнимди угуп жат, Мен оморды билерим, омор Мени ээчип жүргүлери. ²⁸ Оморго Мен мөнкү жүрүм берип жадым, омор үргүлжиге өлбөс, Менин колымнан оморды кем де блаап албас. ²⁹ Оморды Меге берген Адам ончозынан жаан: Адамнын колынан оморды кем де блаап болбос. ³⁰ Мен де, Ада да — жангыс.

³¹ Иудейлер Оны согорго ойто ло таш ала койдылар.

³² – Мен слерге Аданан көп жакшы керектер көргүстим – деп, Иисус айтты. – Олордын кажызы учун Мени ташла шыбалаарга туругар?

³³ – Сени жакшы керектеринг учун ташла шыбалаарга турган эмес, Бойынды, кижин Бойун, Кудай эдинип, Оны жамандап турганын учун – деп, иудейлер айттылар.

³⁴ Иисус каруу жандырды:

– Слердин Жасагарда мынайда бичилгени бар эмес пе: «*Мен айттым, слер – кудайлар*»? ³⁵ Кудайдын сөзи берилгендерди Чийим кудайлар деп адап турган да, – Чийим десе бузулбас, – ³⁶ «Кудайды жамандап жадын» деп, Ада талдап, телекейге Ийгенге айдаар ба, «Мен – Кудайдын Уулы» дегеним учун ба? ³⁷ Адамнын эдип жүргенин Мен этпей турган болзом, Меге бүтпегер. ³⁸ Онызын эдип турган болзом, Бойыма бүтпес болзогор, эдип жүргениме бүдүгөр. Адам Менин Бойымда деп, Мен де Онын Бойында деп, ол тушта билип, бүдеригер.

³⁹ Айдарда, Оны база тудуп аларга бедиреп турдылар, же Ол олордын колунан кыйыжа берди.

⁴⁰ Иисус Иордан ары жаны жаар, башкыда Иоанн улусты крестеп жүрген жерлерге ойто барып, анда артып калды. ⁴¹ Ого көп улус келип, «Иоанн бир де кайкал этпеген, же онын Ол керегинде айтканы ончозы чын болды» дешкилеп турды. ⁴² Анда Ого көп улус бүтти.

11

Лазарьдын өлгөнү

¹ Лазарь деп бир кижин оорыган. Ол Вифания деп журттан болгон. Бу журтта Мария ла онын сыйны Марфа жаткандар. ² Кайраканды баалуу-чуулу жараш жытту майла сүртүп, будын бойынын чачыла арчыганы бу Мария болгон; ооруй берген Лазарь десе онын карындажы.

³ «Кайракан, Сенин карузыган кижин оору жадыры» деп айдарга, эжелү-сыйынду Ого кижин ийдилер. ⁴ Иисус мыны угала, айтты:

– Ол оору өлөрине эмес, Кудайдын магына, ол ажыра Кудайдын Уулы макталарына.

⁵ Иисус десе Марфага, онын эжесине де, Лазарьга да карузып жүрген. ⁶ Лазарьдын ооруп жатканын угала, жүрген жеринде эки конды. ⁷ Мынын кийнинде үренчиктерине айтты:

– Кайра Иудейге баралы.

⁸ – Равви, – деп, үренчиктери айттылар, – јуукта жаңы иудейлер Сени ташла шыбалап өлтүрөргө сананган јок беде. Сен ойто оноор барып жадын ба?

⁹ Иисус ологго айтты:

– Түште он эки саат эмес беде? Түште јүргени, бу телекейдин јарыгын көрүп турган бойы, бүдүрилбейт. ¹⁰ Түнде јүргени дезе, бойында јарык јок болуп, бүдүрилет.

¹¹ Мынайда айдала, онон:

– Лазарь најыбыс уйуктай берди, је Мен оны ойгозорго барып жадым – деди.

¹² Үренчиктери айттылар:

– Кайракан, ол уйуктай берген болзо, јазылар.

¹³ Иисус онын өлгөнин айткан, олог дезе тегин уйкузын айтты деп санангандар. ¹⁴ Айдарда, Иисус ологго чикезин айтты:

– Лазарь јада калды. ¹⁵ Слерди бүтсин деп, анда јок болбогони-ма слер учун сүүнип турум. Је ого баралы!

¹⁶ Игис дейтен Фома өскө үренчиктерге айтты:

– Бис те баралы, Үредүчиле кожо өлөли!

¹⁷ Иисус келзе, Лазарь сөөк салар јерде јаткалы төрт коныптыр. ¹⁸ Вифания дезе Иерусалимнен үч беристе кирези јуугында болгон. ¹⁹ Карындажы өлөрдө ачу-коронго түшкен Марфа ла Марияга коот эдерге көп иудейлер келген. ²⁰ Марфа Иисустын келип јатканын угала, уткып барды. Мария үйде отура калды.

²¹ – Кайракан, Сен мында јүрген болзонг, карындажым өлбөс эди! – деп, Марфа Иисуска айтты. – ²² Је Кудайдаг нени де суразаң, Кудај Сеге берер деп, эмди де билерим.

²³ – Карындажын тирилер – деп, Иисус ого айтты.

²⁴ – Тирилерин билип турум – тирилер тушта, калганчы күнде, – деп, Марфа каруу јандырды.

²⁵ Иисус айтты:

– Мен – Тирилери ле Јүрүм. Меге бүткени, өлзө дө, јүрер. ²⁶ Јүргени, Меге бүткени дезе үргүлјиге өлбөс. Бого бүдүп турун ба?

²⁷ – Эйе, Кайракан – деп, ол каруу јандырды. – Сени телекейге келип јаткан Христос, Кудајдын Уулы деп, бүдүп турум.

²⁸ Мынайда айдала барып, Мария эјезин туйка кычырды:

– Үредүчи мында, сени келзин дийт.

²⁹ Мария уккан бойынча, капшай туруп, Ого барды. ³⁰ Иисус јуртка киргелек болгон, Оны Марфа уткыган јерде артып калган.

³¹ Марияга коот эдип, үйде кожо отурган иудейлер, онын капшай туруп, чыга бергенин көрөлө, сөөк салган жер жаар ыйлаарга барган болор деп, ээчий бастылар. ³² Мария десе, Иисус болгон жерге келип, Оны көрөлө, будына жыгылып, айтты:

– Кайракан, Сен мында жүрген болзон, карындажым өлбөс эди!

³³ Онын ыйлаганын, кожо келген иудейлердин ыйлашканын көрөлө, Иисус тыныла ачу-коронго түжүп, кыйналып, ³⁴ айтты:

– Онын сөөгин кайда жуудыгар?

– Кайракан, барып, көр – деп, озор каруу жандырдылар.

³⁵ Иисустын көзине жаш келди.

³⁶ Иудейлер айдышты:

– Көрзөгөр дө, Ол оны канайып сүүген эмеш!

³⁷ – Ол, сокордын көзин жарыткан Бойы, бу да өлбөзүн деп эткедий болгон эмес пе? – деп, озордын кезиги айтты.

Лазарьды тиргискени

³⁸ Иисус ойто ло ичинде ачу-коронго алдырып, сөөк салган жерге базып келди. Онызы куй-таш болгон, оозын ташла жаап койгон.

³⁹ Иисус:

– Тажын алып ийигер! – деди.

Жада калган кижининг эжези Марфа Ого айтты:

– Кайракан, кизи жытана бертир, төртинчи күн барып жат.

⁴⁰ Иисус Марфага айтты:

– Бүдөр болзон, Кудаидын магын көрөринг деп, Мен сеге айтпай кайттым.

⁴¹ Ташты алып ийдилер. Иисус сан өрө көрүп, айтты:

– Ада, Мени укканынг учун Сеге алкыш жетирип турум. ⁴² Мени качан да болзо угарынды билгем, же мынайда бу турган улуска болуп айттым, Мени ийгени Сен болгонынга бүтсин деп.

⁴³ Анайда айдала, тын үнденип,

– Лазарь, бери чык! – деди.

⁴⁴ Öлгөн кизи чыгып келди. Колы-буды чуулалган, жүзи арчуулла оролгон болды.

– Оны чечигер, барзын! – деп, Иисус озорго айтты.

⁴⁵ Марияга келген көп иудейлер Иисустын эткенин көрөлө, Ого бүттилер. ⁴⁶ Кезиги десе, фарисейлерге барып, Онын эткенин айдып бердилер.

Иисусты өлтүрөргө ченешкени

⁴⁷Улу абыстар ла фарисейлер оток-күреени жууп, айттылар:

– Бис канайдалы? Бу кижичи көп билдилер жайап жат. ⁴⁸Ого жай берзебис, ончозы Ого бүде берер. Римнинг улузы келип, жерибисти де, калыгысты да бактырып алар.

⁴⁹Олордын бирүзи, ол жылда улу абыс болгон Каиафа деп кижичи, олорго айтты:

– Слер эш-неме билбей жадыгар. ⁵⁰Бүткүл калык божогончо, калык учун бир кижичи өлзө, слерге артык болорын ондобой жадыгар ба?

⁵¹Мыны ол бойынан айткан эмес, же ол жылда улу абыс болгон бойы, Иисустын эл учун өлөтөнүн озолондыра айдып койгон. ⁵²Жангыс эл учун эмес, же Кудайдын таралган балдарын бирге жууп алары учун өлөтөнүн.

⁵³Ол күннен ала Оны өлтүрер деп, жөптөжип алдылар. ⁵⁴Онын учун Иисус иудейлер ортодо ачыгынча жүрбей, куба чөлдин жуугындагы Ефраим деп калага барып, үренчиктериле кожо анда артып калды.

⁵⁵Иудейлердин Пасказы жууктап келерде, ороон ичинен көп улус Пасхадан озо арутанайын деп, Иерусалимге келди. ⁵⁶Олор Иисусты бедиреп, «Слер сананзагар, Ол байрамга келгей не?» деп, Өргөөдө бойлоры ортодо эрмектежип турдылар. ⁵⁷Улу абыстар ла фарисейлер Оны тудуп аларга, Онын жүрген жерин билген кижичи онызын угуссын деп, жакару бердилер.

12

Иисустын эди-канын майлаганы

¹Пасхадан алты күн озо Иисус Бойы тиргискен Лазарь жаткан Вифания деп журтка келди. ²Анда Ого күндү-күрее эттилер. Марфа олорды күндүлеген. Лазарь десе Оныла кожо кыйын отургандардын бирүзи болгон. ³Мария нард дейтен өзүмнин чын бойынан белетелген баалу-чуулу бир фунт май алала, Иисустын будын майлап, бойынын чачыла Онын будын арчып ийди. Майдын жараш жыды үйдин ичине толо берди. ⁴Айдарда, Онын үренчиктеринин бирүзи, Оны садатан Иуда Искариот, айтты:

⁵ – Бу майды үч жүс динарийге садала, түренгилерге не үлөп бербес?

⁶ Мынайда ол түрени улуска килеп эмес, бойы уурчы учун айткан. Ол текши кайырчагашту жүрүп, ого салган акчадан бойына алып турган.

⁷ – Ого тийбе! Ол бу майды мөнкүмди көдүрер күнге чеберлеер учурлу болгон – деп, Иисус каруу жандырды. – ⁸Түренгилер слерле кожо жаантайын болор, Мен десе слерле кожо жаантайын болбозым.

⁹ Көп иудейлер Иисусты анда деп угала, жаңыс Ого болуп эмес, же Ол тиргискен Лазарьды да көрөргө келдилер. ¹⁰ Улу абыстар Лазарьды да өлтүрерге жөптөжип алдылар, ¹¹ ненин учун десе ого болуп иудейлердин көбизи келеле, Иисуска бүдүп тургандар.

Иерусалимге көдүригилү киргени

¹² Эртезинде байрамга келген көп улус, Иисус Иерусалимге келип жатканын угала, ¹³ пальма агаштын бүрлерин тудунганча, Ого уткый чыгып, кыйгырыжып турдылар:

– Осанна! *Кайраканнын адынан келип жатканы*, Израиль Кааны, алкышту!

¹⁴ Иисус десе, кулун эштек табала, ого минди, бичилгенинче:

¹⁵ *«Коркыба, Сион кызы!*

Бат, сенин Каанын

кулун эштекке минип, сеге келип жат».

¹⁶ Онын үренчиктери мыны озо баштап ондобогон, же Иисус макталарда, анайда Ол керегинде бичилгенин ле Ого анайда эткендерин эске алгандар. ¹⁷ Ол Лазарьды сөөк салар жерден кычырып, тиргизип алган деп, Оныла кожо болгон улус керелеп айдып жүрген.

¹⁸ Онын да учун Оны улус уткып чыккан: бу кайкалды эткени Ол деп, озор уккандар. ¹⁹ Фарисейлер десе бойлоры ортодо эрмектешти:

– Нени де эдип албай жатканыгарды көрүп туругар ба? Элдин ончозы Оны ээчип жат!

Бойынын өлүми керегинде айтканы

²⁰ Байрамда бажырарга келгендердин кезиги елдиндер болгон.

²¹ Озор Галилейдеги Вифсаидада жаткан Филиппке базып келеле, сурап айттылар:

– Бийибис, Иисусты көрөр күүнис бар.

²² Филипп барып, мыны Андрейге айтты, онон Андрей ле Филипп экү барып, мыны Иисуска айттылар.

²³ Иисус каруу жандырды:

– Кижини Уулунын макталар өйи жетти. ²⁴ Чынын, чынын айдадым слерге: буудайдын үрени жерге түжүп, өлбөзбө, жангыс бойы артып калар, өлзө, үрени көп бүдөр. ²⁵ Жүрүмин сүүгени, онызын жылытар, бу телекейде жүрүмин жек көргөни, онызын мөңкү жүрүмге чеберлеп алар. ²⁶ Меге жалчыланып жүргени, Мени ээчий барзын. Мен кайда болзом, жалчым да анда болор. Меге жалчыланып жүргенди Адам тоор. ²⁷ Эмди тыным түймеенле толо. Мен нени айдайын? «Ада, Мениле не болорынан аргада» дегей эдим, же Мен бо-го болуп келгем. ²⁸ Ада, адынды мактаткын!

Тенериден үн угулды:

– Мактаттым, база да мактадарым!

²⁹ Мыны угуп турган улус бу күкүрт – дешти, кезиктери десе Оныла ангел эрмектешкен – дедилер.

³⁰ Иисус айтты:

– Бу үн Меге эмес, слерге болгон. ³¹ Эмди бу телекейдин жаргызы бүдөр, эмди бу телекейдин кааны чыгара сүрүлөр. ³² Мен жерден көдүрилзем, ончолорун Бойыма тартып аларым.

³³ Мынайда Ол кандый өлүмле өлөрүн айткан.

³⁴ Улус каруу жандырды:

– Бис Христосты үргүлжиге жүрер деп, Жасактан уккан эдибис. Кижини Уулу көдүрилер деп, канайып айдадын? Кижини Уулу дегенин кем?

³⁵ Иисус айтты:

– Жарык слерле эмеш болор. Слерди карачкы туй албазын деп, жарыкту тужыгарда базып жүрүгөр. Карачкыда жүргени, кайдаар барып жатканын билбес ине. ³⁶ Слерде жарык бар тушта, жарыкка бүдүгөр: жарыктын уулдары болорыгар.

Мынайда айдала, Иисус олордон келе барып, жылыып калды.

***Бүдетени ле бүтпейтени
керегинде***

³⁷ Иисус олордын алдына көп билдилер де жайаган болзо, Ого бүтпедилер. ³⁸ Бу десе Исаия жарчынын мынайда айткан сөстөри бүтсин деп болгон:

«Кайракан, бистен укканга кем бүтти?»

Кайраканнын күчи кемге ачылды?»

³⁹ Олор Исаиянын база мынайда айтканынча бүдүп болбодылар:

⁴⁰ *«Ол көстөрүн сокортты,
кулактарын түлөй этти.
Онын учун көстөриле көрбөйт,
жүрөктериле аайлабайт.
Меге де баштанбайт,
Мен оларды жазар эдим».*

⁴¹ Онын магын көргөн учун, Исаия мынайда айткан; мыны ол Иисус керегинде айткан.

⁴² Иисуска көп бийлер де бүткен. Олор бүтсе де, бисти синагогадан чыгарып салбазын деп, фарисейлерден коркып, бүткенин айтпай тургандар. ⁴³ Олор улуска мактадарын Кудайга мактадарынан артыксынган.

⁴⁴ Иисус үнденип, айтты:

– Меге бүткени, Меге бүткени ол эмес, Мени Ийгенге бүткени ол. ⁴⁵ Мени көрүп турганы, Мени Ийгенди көрүп турганы ол.

⁴⁶ Меге бүткен кижинин бирүзи де карачкыда артып калбазын деп, жарык Бойым телекейге келдим. ⁴⁷ Сөзимди угала, бүдүрбеген кижини жаргылабазым. Мен телекейди жаргылаарга келген эмес инем, телекейди аргадаарга келгем. ⁴⁸ Мени кезде дегеннин, сөзимди жаратпас кижинин жаргызын эдери бар: айткан сөзим, калганчы күнде оны жаргылаар. ⁴⁹ Мен Бойымнан айдып жүрген эмес инем, нени айдарымды Мени ийген Ада Бойы жакыган.

⁵⁰ Онын жакылтазы мөнкү жүрүм деп, билип турум. Андый болгондо, нени айдып турганым, Аданын Меге айтканыла айдып турганым ол.

13

Үренчиктердин будын жунганы

¹ Пасха байрамнын алдында Иисус бу телекейден Адага баратан өйи жеткенин билип, Бойынын улузын бу телекейде сүүп, оларды учына жетире сүүди. ² Энирде ажанар өйдө, Иисусты берип ийзин деп, көрмөс Симон Искариоттын уулы Иуданын жүрегине шүүлтени качан ок салып койгондо, ³ Иисус, Адазы ончозын Онын колына бергенин, Бойы Кудайдан келгенин ле ойто Кудайга барып жатканын билген. ⁴ Ажанып отургылаарда, өрө турды, катанчыгын чечип, коларткыш алала, курчанды. ⁵ Онон жунгушка суу урды,

ўренчиктердин будын јунуп, курчанып алган коларткыжыла арчый берди. ⁶Симон-Петрга базып келерде, онызы айтты:

– Кайракан, будымды Сен јунарын ба?

⁷– Эдип турганымды эмди билбей јадын, је соондо билип ала-рын – деп, Иисус каруу јандырды.

⁸– Сен будымды качан да јунбазың! – деп, Петр айтты.

– Сени јунбазам, Менин энчимде үлү јок болорын – деп, Иисус каруу јандырды.

⁹Симон-Петр айтты:

– Кайракан, јаңыс та будымды эмес, колымды да, бажымды да јун!

¹⁰– Јунулганнын јүк будын јунар керек, онын ончо бойы ару ине – деп, Иисус каруу јандырды. – Слер де ару эмейигер, је ончогор эмес.

¹¹Иисус Бойын садып јатканды билип, «Ончогор ару эмес» дегени ол. ¹²Олордын будын јунуп, Бойынын кийимин кийеле, ойто кыйын отурып, айтты:

– Слерге нени эткенимди билип туругар ба? ¹³Мени слер Ўредүчи ле Кайракан дейдигер, айтканыгар чын: Мен ол болорым. ¹⁴Анайдарда, Мен, Кайракан ла Ўредүчи Бойым, будыгарды јунарымда, слер де бой-бойыгардын будыгарды јунужар учурлу. ¹⁵Слерди Менин эткенимнен көрүже эдип турзын деп, слерге јозок көргүстим. ¹⁶Чынын, чынын айдадым слерге: кул бийинен јаан эмес, элчи ийгенинен јаан эмес. ¹⁷Слер мыны билип, эдип турган болзогор, кежиктү болгоныгар ол. ¹⁸Слердин ончогорды айдып турган эmezим: талдап алгандарымды Бойым билерим. Је *Мениле кожо курсак јигени Меге чончойын көдүрди* деп, Чийимде айдылган сөс бүдер учурлу. ¹⁹Бу сөс бүдерден озо эмди слерге айдып турум, бүтсе, бу Мен болгоныма слерди бүтсин деп. ²⁰Чынын, чынын айдадым слерге: Менин ийер кижимди јуутканы, Мени јуутканы ол. Мени јуутканы дезе, Мени Ийгенди јуутканы ол.

Садып ийер кижини айтканы

²¹Мыны айдала, Иисус тыныла өкпөорип, кереледи:

– Чынын, чынын айдадым слерге: бирүгер Мени садып ийер.

²²Ўренчиктер оп-соп тўшкилеп, бу кемди айдып туру болбогой деп, бой-бойларына көрүжип турдылар. ²³Ўренчиктеринин бирүзи,

байа бир Иисуска кару болгоны, Ого коштой кыйын отурган.
²⁴ Онын айткан кижизи кем болгонын суразын деп, Симон-Петр ого имдеп ийди. ²⁵ Онызы Иисуска энчейип, сурады:

– Кайракан, ол кем болотон?

²⁶ – Тилим калашты тепшиге сугуп, кажызына берзем, ол болор – дейле, Иисус калашты тепшиге сугуп, Симон Искариот уулы Иудага берди. ²⁷ Бу калашты алган кийинде Иуданын өзөк-буурына сатана кире конды.

– Эдип турганынды капшай эт – деп, Иисус ого айтты.

²⁸ Же Иисус ого не анайда айтканын кыйын отурган улустын кемизи де ондободы. ²⁹ Иудада акчалу кайырчагаш болгон учун кезиги сананды: «Биске байрамга не керек, садып экел эмезе түрени улуска нени-нени бер деген болор». ³⁰ Иуда тилим калашты алган бойынча, чыга берди. Түн болгон.

Жаңы жакылта

³¹ Ол чыга берерде, Иисус айтты:

– Кижиги Уулы эмди макталды, Онын Бойында Кудай да макталды. ³² Онын Бойында Кудай макталган болзо, Кудай да Оны Бойында мактадар, Оны саадабай мактадар. ³³ Балдарым, ортогордо узак болбозым. Мени бедиреп жүреригер, же «Барар жериме келип болбозыгар» деп, иудейлерге айтканымды эмди слерге де айдып турум. ³⁴ Слерге жаңы жакылта берип турум: бойы бойыгарды сүүп жүрүгөр. Мен слерди сүүгемдий, бойы бойыгарды сүүп жүрүгөр. ³⁵ Ортогордо сүүш болзо, слерди Менин үренчиктерим деп, ончолоры танып ийер.

Петрдын жана түжөрин айтканы

³⁶ – Кайракан, Сен кайдаар барып жаткан? – деп, Симон-Петр Онон сурады.

– Менин барар жериме эмди сен Мени ээчий барып болбозын, же соондо ээчий барарын – деп, Иисус каруу жандырды.

³⁷ Петр айтты:

– Кайракан, эмди не керек Сени ээчип болбойтом? Сен учун мен жүрүмимди берерим.

³⁸ Иисус каруу жандырды:

– Мен учун жүрүмимди берерин бе? Чынын, чынын айдадым сеге: пөтүк эткелекте, Менен үч катап жана түжөринг.

14

Иисус – Жол, Чындык ла Жүрүм

¹ – Жүректеригер түймебезин. Кудайга бүдүгөр, Меге де бүдүгөр.
² Адамнын байзыгында кыптар көп. Жок болгон болзо, слерге жер белетеп барып жадым деп айдар бедим? ³ Мен барып, слерге жерди белетеп койоло, ойто келерим. Мен кайда болзом, слер де ондо болзын деп, слерди Бойыма аларым. ⁴ Менин кайдаар барып жатканымды дезе билеригер, жолды да билеригер.

⁵ – Кайракан, кайдаар барып жатканыңды билбезис – деп, Фома айтты. – Жолды да канайып билетен эдис?

⁶ Иисус каруу жандырды:

– Мен – Жол, Чындык ла Жүрүм. Мен ажыра келбейинче, Адага кем де келип болбос. ⁷ Слер Мени билер болзогор, Аданы да билер эдигер. Эмдиден ала Оны билеригер, Оны көргөнигер.

⁸ – Кайракан! – деп, Филипп айтты. – Аданы биске көргүс, биске ол ло болор.

⁹ – Мынча өйгө слерле кожо жүрдим, сен, Филипп, Мени билбей турун ба? – деп, Иисус каруу жандырды. – Мени көргөни, Аданы көргөни ол. Айдарда, «Аданы көргүс» деп, не айдадын? ¹⁰ Мен Адада, Ада Менде деп, бүтпей турун ба? Слерге айдып турган сөзимди Бойымнан айдып турган эмезим. Менин Бойымда жүрген Ада Бойынын керектерин эдип турганы ол. ¹¹ Мен Адада, Ада Менде деп, Меге бүдүгөр. Бүтпей турган болзогор, эдип жүргениме көрө бүдүгөр. ¹² Чынын, чынын айдадым слерге: Меге бүткен кижиге эдип жүргенимди эдер, онон до артыкты эдер, ненин учун дезе Мен Адага барып жадым. ¹³ Менин адымда нени де суразагар, Ада Уулында макталсын деп, оныгарды бүдүрерим. ¹⁴ Менин адымда Мененг нени де сураар болзогор, оныгарды бүдүрерим.

Агару Тынды берер болгоны

¹⁵ – Мени сүүп турган болзогор, жакытталарымды бүдүреригер.
¹⁶ Мен Аданы буурсадарым, Ол слерге өскө Коот Эдеечини берер, үргүлжиге слерле кожо болзын деп – ¹⁷ Чындыктын Тынын. Оны телекей алынып болбос, ненин учун дезе Оны көрбөй, билбей жат. Слер дезе Оны билеригер, Ол слерле жүрүп жат, слердин бойыгарда

болор ине. ¹⁸Слерди өскүс артырбай, слерге келерим. ¹⁹База ла эмеш, телекей Мени көрбөй калар, слер десе Мени көрөригер, ненинг учун десе Мен эзен, слер де эзен жүреригер. ²⁰Мен Адамда, слер Менде, Мен де слерде болгонымды калганчы күнде билип аларыгар. ²¹Кемде Менин жакытталарым бар, оларды бүдүрүп турган, Мени сүүп турганы ол. Мени сүүгенди десе Адам да сүүр, Мен де оны сүүрим, ого Бойым ачыларым.

²²– Кайракан! – деп, Искариот эмес Иуда айтты. – Ненинг учун Сен телекейге эмес, биске ачылайын деп турган?

²³Иисус каруу жандырды:

– Мени сүүген кижини сөзимди бүдүрөр, Адам да оны сүүр. Бис ого келеле, оныла кожо болорыс. ²⁴Мени сүүбес кижини сөзимди бүдүрбөй жат. Слердин угуп турган сөс десе, Менийи эмес, Мени ийген Аданийы. ²⁵Слерле кожо бу жүргөн Бойым мыны айттым. ²⁶Менин адымда Ада ийер Коот Эдеечи, Агару Тын десе, слерди ончого үредип, не ле айтканымды слерге эседер. ²⁷Слерге амыр берип, барып жадым. Бойымнын амырымды слерге берип жадым, телекей берип жаткандый эмес, Мен берип турум. Жүректеригер түймебезин, чочыбазын. ²⁸«Слерден барарым, слерге келерим» деп, Менин слерге айтканымды укканыгар. Слер Мени сүүген болзогор, Адага барып жатканыма сүүнер эдигер, Ада Менен жаан ине. ²⁹Эмди мыны болголокто слерге айттым, ол болгон соондо, слерди бүтсин деп. ³⁰База слерле көп эрмектешип болбозым: бу телекейдин кааны келип жат. Онын Менде үлүүзи жок. ³¹Же Аданы сүүп турганымды телекей билер учурлу. Бат онын учун Аданын Меге жакыганынча эдип турум. Туругар, мынан баралы!

15

Иисус – виноград Өөни

¹– Мен – виноградтын чын Өөни, Адам десе – виноград Өскүреччи. ²Мендеги жиилеги бүтпес не ле сабалакты Ол кезип жат. Жиилеги бүткенди десе, жиилеги ононг көп болзын деп, арчып жат. ³Слер десе Менин слерге айткан сөзим ажыра аруталып калганыгар. ⁴Менин Бойымда болуп туругар, Мен де слердин бойыгарда болорым. Сабалак өөнинде болбозо, алдынан бойы жиилек өскүрүп болбос, анайып ок слер де Менде болбозогор, нени де өскүрүп албазыгар.

⁵ Мен — Өөн, слер — сабалактар. Кем Менде болуп турза, Мен де онын бойында болорым, ол көп жиилек өскүрер. Мен жокко нени де эдип болбозыгар. ⁶ Менде болуп турбазы сабалак чылап чыгара ташталып, кургап калар. Олорды жууп алып отко таштайдылар, олор күйүп каладылар. ⁷ Слер Менде болуп турзагар, Менин сөзим слерде болуп турза, не ле күүнзеп турганыгарды сурагар, слерге болор. ⁸ Көп жиилек өскүрип, Менин үренчиктерим боло берзегер, Адам онызыла макталар. ⁹ Мени Ада сүүгендий, Мен де слерди сүүйдим. Менин сүүжимде жүрүгөр! ¹⁰ Менин жакыталарымды бүдүрип жүрер болзогор, Менин сүүжимде жүреригер. Анайып Мен де: Мен Адамнын жакыталарын бүдүрип, Онын сүүжинде жүрүп жадым. ¹¹ Сүүнчим слерде болзын, сүүнчигер толо болзын деп, бу мыны слерге айттым. ¹² Бу — Менин жакылтам: Мен слерди сүүгемдий, бойы бойыгарды сүүп жүрүгөр. ¹³ Бойынын најылары учун жүрүмин бергенче сүүринен артык сүүш жок. ¹⁴ Менин жакыталарымды бүдүрип жүрер болзогор, Менин најыларым болгоныгар ол. ¹⁵ Эмди слерди кулдарым деп айтпай жадым, ненин учун дезе бийи нени эдип турганын кул билбес. Же Мен слерди најыларым деп айттым, ненин учун дезе Адамнан ончо укканымды слерге айдып бердим. ¹⁶ Слер Мени талдап алган эмезигер, Мен слерди талдап алдым. Слерди барып, жиилек экелип турзын, өскүргенигер жоголбой, бар болуп турзын деп, Менин адымда Адамнан нени де суразагар, оныгарды Ол слерге берзин деп, слерди туттым. ¹⁷ Бат, Менин слерге жакылтам: бойы бойыгарды сүүп жүрүгөр!

Телекей жаман көрөри

¹⁸ — Телекей слерди жаман көрүп турган болзо, Мени слерден озо жаман көргөнин билигер. ¹⁹ Слер телекейден болгон болзогор, телекей бойындыын сүүр эди. Же слер телекейден эместе, Мен слерди телекейден ылгап алгамда, слерди телекей жаман көрүп жат. ²⁰ «Кул бойынын бийинен жаан эмес» деп, слерге айткан сөзимди эзеп жүрүгөр. Мени истегенде, слерди де истеер, Менин сөзимди чебер тутканда, слердийин де чебер туткылаар. ²¹ Же мыны ончозын слерге Менин адым учун эткилеер, ненин учун дезе Мени ийген Бойын билбей жадылар. ²² Мен келип, олорго айтпаган болзом, кинчектү болбос эдилер, же эмди кинчегинен олордын актаныры жок. ²³ Мени жаман көргөни, Адамды да жаман көргөни ол. ²⁴ Менен башка кемнинг де этпегенин олордын ортодо бүдүрбеген болзом, кинчектү болбос эдилер. Эмди дезе, көргөн бу бойлоры

Мени де, Адамды да жаман көрдилер. ²⁵Je *Мени темей жаман көрдилер* деп, олардын жасагында бичилгени иле болды. ²⁶Аданан Мен ийер Коот Эдеечи — Аданан чыгып турган Чындыктын Тыны келгежин, Ол Мени керелеп айдар. ²⁷Башкыдан ала Мениле кожо жүрген бойыгар да Мени керелеп жүреригер.

16

¹— Слерди бүдүп турганыгарды артырбазын деп, слерге мыны айтканым бу. ²Синагогалардан слерди чыгара сүргүлеер, оног болгой, слерди өлтүрүп турган не ле кижии онызыла Кудайга жарамык эдип жадым деп сананар өй келедири. ³Аданы да, Мени де билбегени учун анайда кылынгылаар. ⁴Je Мен слерге мыны айттым, өй једип келгежин, слерге мыны айтканымды эске алыгар деп. Слерле кожо жүргеним учун башкыда мыны слерге айтпагам.

Чындыктын Тыны керегинде

⁵— Эмди дезе Мени Ийгенге барып жадым. «Кайдаар барып жадын?» деп, слердин кемигер де сурап турганаар јок, ⁶карын, Менин айтканым жүрегеерге кунук толтырды. ⁷Je чынын айдадым слерге: Менин барганым слерге торт. Мен барбазам, Коот Эдеечи слерге келбес ине, барзам, Оны слерге ийерим. ⁸Ол келеле, кинчек, ак-чек ле жаргы не болгонын телекейге ачар. ⁹Кинчек дегени — Меге бүтпегени; ¹⁰ак-чек дегени — Мен Адага барып жадым, эмди база Мени көрбөзигер; ¹¹јаргы — бу телекейдин кааны бурулалган дегени. ¹²Айдатаным база көп эди, је слер эмди оны бадырып болбозыгар. ¹³Ол, Чындыктын Тыны, келгежин, слерге ончо чындыкты көргүзер: Ол Бойынан айдар эмес, укканын айдар, келер өй керегинде јетирер. ¹⁴Ол Мени мактадар, ненин учун дезе Мениинен алып, слерге јетирер. ¹⁵Аданын не бары — Менийи. Онын учун «Менийинен алып, слерге јетирер» дедим. ¹⁶Удабай слер Мени көрбөй каларыгар, база удабай Мени көрөригер.

Кунук сүүнчиге болор

¹⁷Ўренчиктердин кезиги бойы бойлорына айдышты:
— «Удабай слер Мени көрбөй каларыгар, база удабай Мени көрөригер» деп, база: «Мен Адага барып жадым» деп, Онын биске айтканы не болотон?

¹⁸ Анайдарда, озор айдыжып турдылар:

– Удабай дегени не? Нени айдып туру болбогой, билбей жадыс.

¹⁹ Иисус Бойынанг озордыг сурайын дегенин билип, айтты:

– «Удабай слер Мени көрбөй каларыгар, база удабай Мени көрөригер» деп айтканым не болотонун бойы бойыгардан суражып турганыгар ол бо? ²⁰ Чынын, чынын айдадым слерге: слер ыйлай, сыктай береригер, телекей десе, сүүнер. Слер кунугып жүреригер, же слердинг кунук сүүнчи болуп барар. ²¹ Үй кижиде бала табарда, айы-күни жеткен учун, оорып, кыйналып жат. Же балазын тапканда, ак-жарыкка кижиде чыкты деп сүүнип, кыйыншыразын ундып койот. ²² Анайып слер де эмди кунукчылду, же слерди база көрөр тужымда жүрегеер сүүне берер, сүүнчигерди кем де блаап албас. ²³ Ол күн нени де Мененг сурабазыгар. Чынын, чынын айдадым слерге: Менин адымда Адананг нени де сураар болзогор, слерге берер. ²⁴ Эмдиге жетире Менин адымда нени де сурабаган эдигер. Сурагар, сүүнчигер толо болзын деп, аларыгар.

Мен телекейди жендим

²⁵ – Мыны слерге Мен укаалап айттым, же эмди укаалап айтпай, Ада керегинде ачыгынча айдар ойим келип жат. ²⁶ Ол күн Менин адымда суранарыгар. Слердинг учун Аданы буурсадарым дебейдим. ²⁷ Ада слерди Бойы сүүп жат ине, ненин учун десе, слер Мени сүүп, Мени Кудайданг келген деп бүттигер. ²⁸ Мен Адананг чыгып, телекейге келдим, эмди телекейди ойто артырып, Адага барып жадым.

²⁹ Үренчиктери Ого айттылар:

– Бат, эмди Сен ачыгынча айдып, бир де укаа сөс айтпай жадын. ³⁰ Эмди Сенинг ончо билеринди, кижиде Сененг сөс сураарын керектебей жатканынды көрүп турубис. Онын учун Сени Кудайданг келген деп, бүдүп жадыбыс.

³¹ – Эмди бүдүп жадыгар ба? – деп, Иисус айтты. – ³² Бат, же-ригер сайын тозып, Мени жангыскан артыратан ойигер келип жат, жедип келди ок, же Мен жангыскан эмезим, Ада Мениле кожо. ³³ Менин Бойымда амырыгар болзын деп, мыны слерге айттым. Телекейде кыстадып жүреригер, же сүрнүкпегер: Мен телекейди жендим.

17

Иисустың мүргүүли

¹ Мынайып айткан кийинде Иисус тенгери өрө көрүп, айтты: – Ада! Өйим жетти. Бойыңнын Уулыңды мактат, Уулың да Сени мактатсын деп. ² Сен ончо улусты Онын жангына салып берген эдинг, ол бергениннин ончозына мөңкү жүрүм берзин деп. ³ Мөңкү жүрүм десе – ол жангыс чын Кудай Бойыңды, Сен ийген Иисус Христосты билери. ⁴ Сени жерде мактаттым, Меге этсин деп жакып салганыңды бүдүрдим. ⁵ Ада! Телекей бүдөрдөн озо Мен Сениле жүрөримде Менде болгон макла эмди Мени Сен макта. ⁶ Сенин Меге телекейден алып берген улузыңа адыңды ачтым. Олор Сенийи болгон эди, оларды Меге Сен берген; олар сөзүңди чеберлеп алган эдилер. ⁷ Меге бергенин ончозы Сенен деп, эмди олар билип алдылар. ⁸ Меге берген сөзүңди десе Мен ологго айдып бердим; олар онымды көксине алынып, Мени Сенен келген деп, чындаптан билип алдылар, Мени ийгени Сен деп бүттүлөр. ⁹ Мен олар учун мүргүп турум, телекей учун эмес, Меге берген улузың учун мүргүп турум, ненин учун десе олар Сенийи. ¹⁰ Не барым – Сенийи, не Сенийлерин – Менийи. Мен олар ажыра макталдым. ¹¹ Эмди Мен телекейде эмезим, олар десе, телекейде. Мен Сеге барып жадым. Агару Ада! Бойыңнын адында оларды чеберле, байа Сенин Меге бергендеринди. Бис бир болуп тургандый, олар до бир болуп турзын. ¹² Олорло кожо жүргөн тужымда Сенин адында Мен оларды корулап жүргөн эдим, байа Меге бергендеринди Мен чеберлеген эдим. Өлүмнүн уулынан башка, олардын кемизи де өлүп калбады. Анайып Чийим бүтти. ¹³ Эмди десе Сеге барып жадым, мыны телекейде жүргөн Бойым айдып турум, Менин сүүнчим оларды толтырсын деп. ¹⁴ Сөзүңди ологго берип ийдим, же канайып Мен телекейден эмес, анайып олар до телекейден эместе, телекей оларды жаман көрди. ¹⁵ Оларды телекейден ал деп, мүргүп жаткан эмес эдим, оларды жаманнан корула деп турум. ¹⁶ Олор телекейден эмес, канайып Мен де телекейден эмезим. ¹⁷ Оларды чынла жарыдып ий: Сенин сөзүң – чыннын бойы. ¹⁸ Канайып Сен Мени телекейге ийген эдинг, анайып Мен де оларды телекейге ийдим. ¹⁹ Олор до бойың Сеге чындап берзин деп, Мен Бойымды Сеге ологго до болуп берип

турум. ²⁰Жангыс олор учун мүргүп турган эмезим, олордын сөзинен Меге бүткендер учун мүргүп турум. ²¹Ончозы жангыс болзын. Канайып Сен, Ада, Менде эдинг, Мен де Сенде, анайып олор до Бисте жангыс болзын, Мени ийгени Сен болгонынга телекей бүтсин деп. ²²Меге берген магынды Мен олорго бердим, канайып Бис жангыс, анайып олор до жангыс болзын деп. ²³Мен олордын бойында, Сен Менин Бойымда. Олор до бирликке јединзин, Мени ийгени Сен болгонынды, Мени сүүгендий, олорды да сүүгенинди телекей билзин деп. ²⁴Ада! Мен кайда болзом, Меге бергендерин анда ок Мениле кожо болзын деп турум. Сенин берген магымды олор көрзин, Сен дезе телекей бүдөрдөн озо Мени сүүген эдинг. ²⁵Чындык Ада! Телекей Сени билип албады, Мен дезе Сени билдим, Мени ийгени Сен деп, булар да билип алдылар. ²⁶Мен олорго адынды ачтым, база да ачарым, Мени сүүген сүүжин олордо болзын, Мен де — олордо.

18

Иисусты каруулга алганы

¹Мыны айдала, Иисус үренчиктериле кожо чыгып, Кедрон деп өзөктин ол жанында өскөн садка Бойы да, үренчиктери де кирдилер. ²Оны садып јаткан Иуда бу јерди билер болгон, Иисус үренчиктериле кожо анда улам сайын јуулыжып туратан. ³Је бат, Иуда рим черүчилдерди, улу абыстардан ла фарисейлерден Öргөөнин каруулчыктарын алып, бого келди. Олор ончозы јарыткыштарлу ла мылтыктарлу болгондор. ⁴Иисус дезе, Бойыла не болорын биллип, олорго базып келеле, сурады:

— Кемди бедиреп туругар?

⁵— Назаретте јерлү Иисусты — деп, олор каруу јандырдылар.

— Бу Мен болорым — деп, Иисус айтты.

Оны садып јаткан Иуда база олорло кожо турган. ⁶Иисус: «Бу Мен болорым» — деерде, олор тескерлеп, јерге јыгылдылар.

⁷— Кемди бедиреп туругар? — деп, Иисус такып сурады.

Олор:

— Назаретте јерлү Иисусты — дедилер.

⁸Иисус айтты:

— Бу Мен болорым деп, слерге айтпай кайттым. Мени бедиреп турган болзогор, олорды божодыгар, баргылазын.

⁹ Анайып, «Меге бергендериннинг кемизин де жылытпадым» деген Онын сөзи бүүтти.

¹⁰ Симон-Петр десе, кылышту болгон бойы, онызын суура тартып, улу абыстын кулына жангып, он кулагын кезе чапты. Ол кулдын ады Малх болгон.

¹¹ – Кылыжынды кынга сук! – деп, Иисус Петрга айтты. – Аданын Меге берген айагын ичпес болгон бедим?

***Улу абыстагы шылу.
Петрдын жана түшкени***

¹² Анайдарда, черүчилдер, мун бажы ла иудей каруул Иисусты тудуп, күлүп алдылар. ¹³ Озо баштап Оны Ханнага алып келдилер. Ханна десе ол жылда улу абыс болуп турган Каиафанын кайын адазы болгон. ¹⁴ Калык учун жангыс кижичи өлзө торт деп, иудейлерге жөп берген Каиафа ол болгон.

¹⁵ Иисусты ээчиде Симон-Петр ла база бир үренчик барды. Бу үренчик улу абысла таныш болуп, Иисула кожо улу абыстын күрентигине кирди. ¹⁶ Петр десе эжиктин тыштында турган. Онон улу абысла таныш байа бир үренчик чыгып келеле, эжикчи үй кижиге айдып, Петрды алып кирди. ¹⁷ Айдарда, эжикчи жалчы Петрга айтты:

– Бу Кижинин үренчиктеринин бирүзи сен болорун ба?

Ол «жок» – деди.

¹⁸ Кулдар ла жалчылар соок болордо, от салала, жылынып турдылар. Петр анайып ок олорло кожо жылыныжып турды.

¹⁹ Улу абыс десе Иисустан Онын үренчиктери ле Онын үредүзи керегинде сурады.

²⁰ – Мен телекейге ачыгынча айдып жүрдим – деп, Иисус каруу жандырды. – Мен жаантайын иудейлер жуулыжатаран синагогада ла Öргөдө үредип жүрдим, туйукка бир де неме айтпадым. ²¹ Менен не сурайдын? Мени ологорго нени айдып жүрген деп, уккан улустан сура. Олор айтканымды билер.

²² Ол мынайда айдарда, коштой турган жалчылардын бирүзи Онын жүзине согуп, айтты:

– Сен улу абыска каруунды анайда айдып турун ба?

²³ – Менин айтканым жаман болзо, жаманым көргүс – деп, Иисус каруу жандырды. – Жакшы болзо, Мени не соктын?

²⁴ Ханна Оны улу абыс Каиафага күлүлү ийе берди.

²⁵ Симон-Петр десе жылынып турган.

– Сен де Онын үренчиктеринен болорун ба? – деп, онон сурадылар.

Ол жана тўжўп, жок – деди.

²⁶ Улу абыстын кулдарынын бирўзи, Петр кулагын кезе чапкан кижинин төрөөни, айтты:

– Оныла кожо садга турганынды көргөн эмес бедим?

²⁷ Петр база ла жана тўшти. Бу тарый пөтүк этти.

Чындыктын кааны

²⁸ Эрте тагда Иисусты Каиафадаг рим башчынын өргөөзине алып бардылар. Олор пасханы быјарлалбай јиирге, бойлоры өргөөгө кирбеди. ²⁹ Пилат олорго чыгып келеле, айтты:

– Бу Кижини не деп бурулап турганаар?

³⁰ – Јаманды этпеген болзо, Оны сеге бербес эдибис – деп, олор каруу јандырдылар.

³¹ – Оны алып, бойыгардын јасагаарла јаргылагар – деп, Пилат айтты.

– Кижини кыйнап өлтүрер јан бисте жок – деп, иудейлер каруу јандырдылар.

³² Иисустын кандый өлүмле өлөтөнин билдиртип айткан сөзи бүдетен учун андый болгоны ол.

³³ Пилат өргөөгө ойто кирип, Иисусты бойына кычырып алып, айтты:

– Сен иудейлердин Кааны ба?

³⁴ – Сен мыны бойыгнан айдып турун ба, эмезе Мен керегинде сеге өскө улус айтты ба? – деп, Иисус сурады.

³⁵ – Мен иудей бедим? – деп, Пилат каруу јандырды. – Меге Сени бойыннын калыгын ла улу абыстар берип ийдилер. Сен нени эттин?

³⁶ Иисус айтты:

– Менин Каандыгым бу телекейден эмес. Каандыгым бу телекейден болгон болзо, Мени иудейлерге берилбезин деп, Менин јалчыларым Мен учун тартыжар эди. Је эмди Менин Каандыгым мынан эмес.

³⁷ – Андый болгондо, Сен каан ба? – деп, Пилат сурады.

Иисус айтты:

– Мени каан деп, сен айттын. Чынды керелейин деп, Менин туулганым, телекейге келгеним бу. Кем чыннан, Менин үнимди угуп јат.

³⁸ – Чын дегенин не? – деп, Пилат сурайла, иудейлерге ойто чыгып келди.

– Бу Кижиден кандый да буру таппай турум – деп, ол айтты. –
³⁹ Кижендүлөрдүн бирүзүн Пасха байрамга божотсын деген жаңыгар бар эди. Иудейлер каанын слерге божодойун ба?

⁴⁰ – Оны эмес, Варавваны! – деп, олар ойто ло кыйгырыжа берди. Варавва дезе тонокчы болгон.

19

Иисусты өлтүрөр эдип жаргылаганы

¹ Пилат Иисусты алып, камчылатты. ² Черүчилдер тегенекти өөрөлө, Онын бажына салып, кубакай-кызыл катанчык кийдирдилер.

³ Ого базып келип,

– Иудейлердин Кааны эзендик болзын! – дешкилеп, жүзине согуп турдылар.

⁴ Пилат ойто чыгып келеле, айтты:

– Бат, Онон бир де буру таппай турганымды слерди билзин деп, Оны слерге чыгарып жадым.

⁵ Айдарда, Иисус тегенек венукту ла кубакай-кызыл катанчыкту чыгып келди.

– Көргүлегер, бат бу Кижиде! – деп, Пилат ологорго айтты.

⁶ Улу абыстар ла жалчылар Оны көрөлө, кыйгырыжа бердилер:

– Оны керип кой, керип кой!

– Оны бойыгар алып керигер – деп, Пилат ологорго айтты. – Мен Онон буру таппай турум.

⁷ – Бисте Жасак бар, – деп, иудейлер каруу жандырдылар, – Жасакла болзо, Ол Бойын Кудайдын Уулу эдингени учун өлөр учурлу.

⁸ Мыны угала, Пилат там коркыды. ⁹ Өргөозине ойто кирип, Иисустан сурады:

– Сен кайдан?

Же Иисус каруу бербеди.

¹⁰ – Меге айдар күүнүн жок по? – деп, Пилат айтты. – Сени божодып та ийзем, табым, кере тартырсам да, табым. Мыны Сен билбей турун ба?

¹¹ Иисус каруу жандырды:

– Сеге өрөртинен берилбеген болзо, Менин бажымды билер жангын жок болор эди. Онын учун кинчектин жааны Мени сеге берип ийгеннин бойында.

¹² Бу өйдөң ала Пилат Оны божодып ийер арга бедиреп жүрди, иудейлер десе кыйгырыжып турдылар:

– Сен Оны божодып ийзен, каганга нажы эмезин! Бойын каан деп жарлап турганы, каганга удур туруп чыкканы ол.

¹³ Пилат бу сөсти угала, Иисусты алып чыгып, жаргы эдетен жерге отуруп алды. Бу жерди «Таш тергее», еврейлеп Гаввафа дейтен. ¹⁴ Пасха байрамнын алдындагы пятница күн, тал-түш кире-зи болгон.

– Көргүлегер, бат бу слердин кааныгар! – деп, Пилат иудейлерге айтты.

¹⁵ Же озор кыйгырыжа бердилер:

– Ол олзин! Олзин! Оны керип кой!

– Кааныгарды керип койойын ба? – деп, Пилат айтты.

– Каганнан башка бисте каан жок – деп, улу абыстар каруу жандырдылар.

¹⁶ Оны кере тартсын деп, Пилат Оны олорго берип ийди.

Керигени

Анайдарда, Иисусты алып бардылар. ¹⁷ Бойынын керү агажын жүктенип алып, Ол «Куу-Баш», еврейлеп Голгофа деп жерге чыкты. ¹⁸ Анда Оны керип койдылар, Оныла кожо эки жаанына база эки кижини, ортозына Иисусты керип койдылар. ¹⁹ Пилат бичик бичийле, керү агашка илди. Бичилгени мындый болды: «Назаретте жерлү Иисус, иудейлердин Кааны».

²⁰ Бу бичикти иудейлердин көбизи кычырган, ненин учун десе Иисусты кере тарткан жер калага жуук болгон, ол еврей, рим, грек тилдерле бичилген. ²¹ Иудей улу абыстар десе Пилатка айттылар:

– «Иудейлердин Кааны» деп бичибе, «Мен – иудейлердин Кааны» деп айтканын бичи.

²² – Нени бичигем, оны бичигем – деп, Пилат каруу жандырды.

²³ Черүчилдер Иисусты керийле, Онын кийимин алып, төрт башка – бойларынын тоозыла – үлежип алдылар. Анайып ок катанчыгын алдылар. Ол жик жок, тудуштай согуп эткен болгон.

²⁴ Озор бой-бойларына айдышты:

– Мыны жартпайлы, кажыбыска жежер деп, шеребей чачалы.

Анайып, Чийимде мынайда айдылганы бүтти: «*Кийимимди бойлоры ортодо үлежип, кийген кебим учун шеребей чачтылар*».

Черүчилдер анайда ла эттилер.

²⁵ Иисустын керү агажынын жанында Онын энези, энезинин сыйны Мария – Клеопанын эмеени, база Мария Магдалина турдылар. ²⁶ Иисус энезин ле ого коштой турган сүүген үренчигин көрөлө, энезине айтты:

– Үй кижиге, сенин уулың бу.

²⁷ Онон үренчикке:

– Сенин энең бу – деди.

Онон ло бери бу үренчик оны бойында жүргүскөн.

²⁸ Мынын кийинде Иисус не ле бүдери бүтти деп билип, айтты:

– Суузап турум!

Анайып, Чийимде айдылганы бүтти.

²⁹ Анда толтыра укусту жыракы турган. Айдарда, укусла чыктыдылган шиндиретен немени иссоптын сабалагына саптап, Онын эрдине тийгистилер. ³⁰ Иисус суузынды амзап,

– Бүтти! – дейле, бажын эңилтип, тыны үзүлө берди.

³¹ Ол пятница күн болгон. Улустын сөөгү суббот күнде керү агашта тура калбазын деп, – ол суббот күн десе улу күн болгон, – олардын жодолорун сый соголо, сөөктөрдү түжүрзин деп, иудейлер Пилаттан жөп сурадылар. ³² Черүчилдер келеле, Иисусла кере тартылган улустын бирүзинин, онон экинчизинин жодозын сый соктылар. ³³ Иисуска келип, Онын өлүп калганын көрүп, жодозын сый сокподылар. ³⁴ Же черүчилдердин бирүзи Онын кабыргаларына жыдала сайып ийерде, ол тарыйын кан ла суу ага берди.

³⁵ Мыны көргөн кижиге керелеген, онын керелегени чын. Чынды айдып турганын ол билер, слерди де бүтсин деп. ³⁶ Анайып, *Онын үйе-сөөгү сынбас* деп, Чийимде айдылган сөс бүтти. ³⁷ Чийимдин база бир жеринде айдылганы бар: «*Жыдала сайган кижизини жаар көргүлөөр*».

Иисустын мөңкүзүн көдүргени

³⁸ Мынын кийинде Аримафейден Иосиф деп кижиге Иисустын сөөгүн түжүрүп алайын ба деп, Пилаттан сурады. (Ол Иисустын үренчиге болгон, же иудейлерден коркып, онызын жажытта туткан.) Пилат жөбин берди. Онызы барып, Иисустын сөөгүн түжүрүп алды.

³⁹ База Никодим келди. Башкыда ол түнде Иисуска келип жүргөн. Никодим одус килограммга шыдар жараш жытту майдын ла алоэнинг

чейинтизин экелди. ⁴⁰Олор Иисустын сөөгин алала, иудейлердин сөөк жуур жангыла жараш жытту чейинтиле сүртүп, кеден бөслө ороп ийдилер. ⁴¹Онын кере тартырган јеринде сад болгон, ичинде дезе кижии сөөгиги салылгалак жангы јер. ⁴²Иудейлердин пятница күнине болуп Иисустын сөөгин жуугынча ол јерге салып койдылар.

20

Иисустын тирилгени

¹Неделенин баштапкы күнинде танбүрүнкийде Мария Магдалина сөөк салган јерге келип, таш ол јерден антарылып калганын көрди. ²Ол Симон-Петрга ла Иисус сүүген база бир үренчикке жүгүргенче келип, айтты:

– Кайраканды сөөк салар јерден алгылап бартыр, Оны кайда салгылады болбогой, билбей турубыс.

³Петр байагы үренчикле кожо сөөк салган јер јаар бардылар. ⁴Олор экилези кожо жүгүргендер, је бу үренчик Петрдан түрген жүгүрген, сөөк салган јерге озо јеткени ол болды. ⁵Энчейип, кеден чуулар јатканын көрди, је сөөк салган јердин ичине кирбеди. ⁶Оны ээчий Симон-Петр келди, сөөк салган јерге кирип, кеден чуу јатканын көрди; ⁷база Онын бажындагы арчуулы кеден бөстөн башка, бойынын јеринде түрүп койгонын көрди. ⁸Озо јеткен үренчик кирип көрди, бүтти. ⁹Је Ол тирилер деп, Чийимде айдылганын олор айылабай тургандар. ¹⁰Айдарда, үренчиктер јанып келдилер.

Иисустын Мария Магдалинага көрүнгени

¹¹Мария дезе сөөк салган јердин јанында ыйлап турган. Ыйлап туруп, сөөк салган јерге энчейип, ¹²карап көрзө, Иисустын сөөгиги јаткан јерде ак кийимдү эки ангел отурды – бирүзи баш јанында, бирүзи бут јанында.

¹³– Ый кижии, сен не ыйлап турун? – деп, олор сурадылар.

– Кайраканымды алып бартырлар, Оны кайда салган болбогой, билбей јадым – ¹⁴дейле, ол кайа көрзө, Иисус турды, је Оны Иисус деп таныбады.

¹⁵– Ый кижии, сен не ыйлап турун? – деп, Иисус ого айтты. – Кемди бедиреп турун?

Мария Оны садтын ишчизии болор деп, Ого айтты:

– Өрөкөн, сен Оны алып чыккан болзон, Оны кайда салганынды меге айдып бер, мен Оны алайын.

¹⁶ – Мария! – деп, Иисус айтты.

Ол бурулып келип, еврейлеп:

– Раввунí! – деди. Бу сөс «Ўредүчи» дегени.

¹⁷ – Мени тутпа – деп, Иисус ого айтты. – Мен Адама чыккалак инем. Же карындаштарыма барып, мынайда айт: «Мен Адама, слердин де Адагарга, Кудайыма, слердин де Кудайыгарга чыгып жадым».

¹⁸ Мария Магдалина барып, Кайраканды көргөнин, мыны ого Ол айтканын үренчиктерге жетирди.

Үренчиктерине көрүнгени

¹⁹ Ол күн, неделенин баштапкы күнинин энгиринде үренчиктер иудейлерден коркып, эжигин кўрчектейле отуларда, Иисус келип, олардын ортозына тура тўжўп,

– Слерге амыр болзын! – деди.

²⁰ Мынайда айдала, оларго Бойынын колдорын ла кабыргаларын көргүсти.

Кайраканды көрөлө, үренчиктер сүүне бердилер.

²¹ – Слерге амыр болзын! – деп, Иисус такып айтты. – Канайып Мени Ада ийген, анайып Мен де слерди ийип турум.

²² Мынайда айдала, чыгара тынып,

– Агару Тынды алыныгар – деди. – ²³ Кемнин кинчегин таштасагар, оныйы ташталар, кемде артырсагар, артып калар.

²⁴ Он экўнин бирүзи, Игис дейтен Фома дезе, Иисус келип жүрерде, оларго кожо болбогон.

²⁵ – Бис Кайраканды көрдибис – деп, өскө үренчиктер ого айттылар. Же ол айтты:

– Онын колындагы кадунун ордын көрбөзөм, сабарымды ого сукпазам, кабыргаларына колым сугуп көрбөзөм, бүтпезим.

²⁶ Сегис күннин бажында үренчиктер база үйде болгондор, Фома да оларго кожо болды. Иисус эжик бөктүлүде келип, олардын ортозына туруп,

– Слерге амыр болзын! – дейле, ²⁷ Фомага айтты: – Сабарынды бери сунуп, колымды көр, колынды сунуп, кабыргаларыма сугуп көр. Бүтпес болбо, бүдер бол.

²⁸ – Менин Кайраканым, менин Кудайым! – деп, Фома айтты.

²⁹ – Сен Мени көргөңинг учун бүттинг. Көрбөй бүткендери кезиктү – деп, Иисус ого айтты.

³⁰ Иисус үренчиктеринин алдында мынан да башка көп билдилер жайаган, олор бу түрбекте бичилбеген. ³¹ Иисус – ол Христос, Кудайдын Уулы болгонына слерди бүтсин деп, Ого бүделе, Онын адында слерди жүрүмдү болзын деп, мынын бичилгени бу.

21

¹ Мынын кийнинде Иисус Тивериад талайдын жаказында Бойынын үренчиктерине база көрүнди. Көрүнгени мындый болгон. ² Симон-Петр, Игис дейтен Фома, Галилейдеги Канадан Нафанаил, Зеведейдин уулдары ла Иисустын үренчиктеринин база экүзи кожо болгондор.

³ – Мен балыктап барадырым – деп, Симон-Петр олорго айтты. Арткандары:

– Бис те сениле кожо барарыс – дедилер.

Барып, кемеге отурдылар. Же ол түн неме тутпадылар.

⁴ Таң адып келерде, Иисус жаратта турган. Же үренчиктер Оны Иисус деп таныбадылар.

⁵ – Балдар, слерде жиир неме бар ба? – деп, Иисус олордон сурады.

Олор:

– Жок – дедилер.

⁶ – Шүүнигерди кеменин онг жанына таштагар, балык тудулар – деп, Ол айтты.

Олор шүүнин таштайла, балыктын көбине онызын чыгарып болбодылар.

⁷ – Бу Кайракан! – деп, Иисустын сүүген үренчиги Петрга айтты.

Бу Кайракан деп угала, Симон-Петр кийимин курчанып, – ол жылаңаш болгон, – талайга калып ийди. ⁸ Өскө үренчиктер дезе балыкту шүүнин тартканча, кемелү жүзүп келдилер. Жаратка жетире ыраак жок, эки жүс кол карызы кире болгон. ⁹ Олор жаратка чыгып келеле, от одырып койгонын, онын үстинде жаткан балыкты, база калашты көрдилер.

¹⁰ – Жаңы туткан балыгардан экелигер – деп, Иисус олорго айтты.

¹¹ Симон-Петр кемеге кирип, жүс бежен үч болчок жаан балыкту шүүнин жаратка чыгарды. Андый көп балыктан шүүн жыртылбады.

¹² – Келип, ажаныгар – деп, Иисус айтты.

Үренчиктер Оны Кайракан деп таныйла, «Сен кем?» деп сураарга бирүзи де тидинбеди. ¹³ Иисус базып келип, калаш алып, ологро берди, балыкты база. ¹⁴ Мынайып, тирилгели Иисус үренчиктерине үчинчи катап көрүнгөн.

Иисус ла Петр

¹⁵ Олор ажанып отуларда, Иисус Симон-Петрга айтты:

– Иоанн уулы Симон, сен Мени олордон артык сүүп жадын ба?

– Эйе, Кайракан, Сени сүүп турганымды билеринг – деп, Петр каруу жандырды.

– Кураандарымды кабыр – деп, Иисус ого айтты.

¹⁶ Онон экинчи катап сурады:

– Иоанн уулы Симон, сен Мени сүүп жадын ба?

– Эйе, Кайракан, Сени сүүп турганымды билеринг – деп, Петр каруу жандырды.

Иисус ого айтты:

– Койлорымды кабыр.

¹⁷ Иисус онон үчинчизин сурады:

– Иоанн уулы Симон, сен Мени сүүп жадын ба?

Оны сүүп турган ба деп, Ол үчинчизин сураган учун Петрга ачу боло берди.

– Кайракан, Сен ончозын билеринг – деп, ол Иисуска айтты. – Сени сүүп турганымды билеринг.

Иисус ого айтты:

– Койлорымды кабыр. ¹⁸ Чынын, чынын айдадым сеге: жаш болорында, бойың курчанып алып, кайдаар барайын дезен, анаар баратан эдин. Же карыыр чагында колыңды өрө көдүрүп, өскө кижиге курчадарың, барбайын деген жерге јединдирип барарың.

¹⁹ Кандый өлүмле Петр Кудайды мактадарың билдиртип, Иисус мынайып айтканы бу.

Мынайда айдала, ого:

– Мени ээчий бар – деди.

²⁰ Петр кайа баштанып, кийниненг Иисустың сүүген үренчиги келип јатканын көрди. Бу үренчик энгирде ажанып отургылаарда,

Иисуска энчейип, «Кайракан, Сени кем садып ийер?» деп сураган эди.

²¹ Оны көрөлө, Петр Иисуска айтты:

– Кайракан, оныла не болор?

²² – Мен келгенчем ол жүрзин дезем, ондо сенин не керегин бар? – деп, Иисус каруу жандырды. – Сен Мени ээчий бар.

²³ Анайып, ол үренчик өлбөс деп, карындаштар ортодо сөс жүрген. Же Иисус оны өлбөс деген эмес, «Мен келгенчем ол жүрзин дезем, ондо сенин не керегин бар?» – деген. ²⁴ Ол үренчик ончозын керелеп бичип койгоны бу. Онын керелегени чын деп, билип турубыс.

²⁵ Иисустын мынанг башка эткени көп. Же оны ончозын бичигежин, бичиген түрбектерди телекей бойына бадырып албас эди деп, сананып турум*.

---

* Кезик жебрен түрбектер «Аминь» деп сөслө түгенет.